

KIRKKONUMMEN KUNTA

1924

VESIHUOLLON KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Työ: E26353

Turku, 21.11.2013

**AIRIX Ympäristö Oy
PL 669
20701 TURKU
Puhelin 010 241 4400**

www.airix.fi

**Toimistot: Tampere,
Turku, Helsinki ja Oulu**

AIRIX Ympäristö
FMC GROUP

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	2
SAMMANDRAG	3
1. JOHDANTO	4
2. SUUNNITTELUALUEEN KUVAUS	5
2.1 YHDYSKUNTARAKENTEEN KEHITTÄMINEN	5
2.2 SUUNNITTELUALUE.....	5
2.3 VÄESTÖ JA ELINKEINOT	5
2.4 VÄESTÖENNUSTEET	6
2.5 KAAVOITUS, MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ.....	7
2.5.1 Maakuntakaavoitus	7
2.5.2 Yleiskaavoitus.....	7
2.5.3 Asemakaavoitus.....	8
2.5.4 Ranta-asemakaavoitus.....	8
2.5.5 Pohjavesialueet.....	8
2.5.6 Natura-alueet	8
3. KUNNAN PERIAATTEET JA TAVOITTEET VESIHUOLLON JÄRJESTÄMISELLE	9
3.1 VESIHUOLLON JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET	9
3.2 VESIHUOLLON KEHITTÄMISEN TAVOITTEET JA PERIAATTEET.....	10
4. NYKYTILA VESIHUOLTOLAITOSTEN TOIMINTA-ALUEILLA	11
4.1 KUNNASSA TOIMIVAT VESIHUOLTOLAITOKSET	11
4.2 KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS.....	11
4.2.1 Vedenhankinta	11
4.2.2 Jätevedenpuhdistus	12
4.2.3 Vesijohto- ja jätevesiverkosto	13
4.2.4 Hulevedet	13
4.2.5 Yhteistyö vesiosuuskuntien kanssa	13
4.2.6 Alueellinen ja vesihuoltolaitosten välinen yhteistyö	13
4.3 VESIOSUUSKUNNAT JA MUUT KUIN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOKSET	14
4.3.1 Nykytila.....	14
4.3.2 Vesiosuuskuntien tulevaisuus.....	15
5. NYKYTILA TOIMINTA-ALUEIDEN ULKOPUOLELLA	15
5.1 TALOUSVESI	15
5.2 JÄTEVEDET	16
5.3 LIETTEET.....	16
5.4 ERITYISKOHTEET	17
6. KEHITYSENNUSTEET	17
6.1 MÄÄRÄLLISET ENNUSTEET	17
6.2 VERKOSTOJEN JA SÄILIÖIDEN KAPASITEETIN RIITTÄVYYS.....	19
6.3 KEHITYSENNUSTEET VERKOSTOJEN ULKOPUOLELLA.....	22
7. KEHITTÄMISTARPEET JA TOIMENPITEET	22
7.1 KEHITTÄMISEN RAJOITTEET SUUNNITELMAKAUDELLE	22
7.2 YHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN YHDYSKUNTATEKNIIKAN TOIMIALALLA.....	23
7.3 KUNNAN VESIHUOLTOLAITOKSEN VERKOSTOLAAJENNUKSET JA MUU KEHITTÄMINEN	24
7.4 NYKYISTEN VESIOSUUSKUNTIEN KEHITTÄMINEN.....	25
7.5 TOIMINTA-ALUEIDEN VAHVISTAMISELLE ON MÄÄRITETTÄVÄ PERIAATTEET.....	26
7.6 MUUT VERKOSTOJEN TARVEALUEET ELI MAHDOLLISET VESIOSUUSKUNTA-ALUEET ..	27
7.7 HAJA-ASUTUKSEN VESIHUOLLON KEHITTÄMISEN JA TUKEMISEN PERIAATTEIDEN	28
PÄIVITYS	28
8. SUUNNITELMAN TOTEUTUS	30

8.1	SUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN	30
8.2	SUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN	30
8.3	SUUNNITELMAN YLLÄPITO JA TIEDOTTAMINEN.....	30

LIITTEET:

Liite 1	Aiempien verkostohankkeiden toteutuminen
Liite 2	Verkostolaajennusalueet
Liite 3	Maankäyttö
Liite 4	Yhteenveto vesihuoltolaitoksen investoinneista
Liite 5	Haja-asutuksen vesihuollon kehittämisen yleisperiaatteet
Liite 6	Vesiosuuskuntien avustusperiaatteet
Liite 7	Vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden määrittämisperiaatteet

KARTAT:

Kartta 1	Suunnitelmakartta, Kirkkonummen keskusta
Kartta 2	Suunnitelmakartta, Veikkola
Kartta 3	Maankäyttö

	21.11.2013 / ARY	21.11.2013 / ARY	21.11.2013 / VKOL	LAUSUNNOILLE
	13.11.2013 / ARY	13.11.2013 / ARY	13.11.2013 / VKOL	LUONNOS
	25.10.2013 / ARY	25.10.2013 / ARY	25.10.2013 / VKOL	LUONNOS
	25.09.2013 / ARY	25.09.2013 / ARY	25.09.2013 / MHAN	LUONNOS
	14.08.2013 / ARY	14.08.2013 / ARY	14.08.2013 / MHAN	LUONNOS
Muutos	Pvm/Hyväksynyt	Pvm/Tarkastanut	Pvm/Laatinut	Huomautukset

KIRKKONUMMEN KUNTA
1924 Vesihuollon kehittämissuunnitelma**21.11.2013**

Työ E26353

TIIVISTELMÄ

Kirkkonummen vesihuollon kehittämisestä kunnan alueella vastaa kunta. Kunnan vesihuoltolaitos vastaa vedenjakelusta ja viemäröinnistä pääasiassa asemakaava-alueilla. Lisäksi asemakaava-alueiden ulkopuolella toimii seitsemän vesiosuuskuntaa. Vesihuoltoverkostoihin on liittynyt noin 26 200 asukasta, mikä on noin 70 % kunnan kaikista asukkaista. Osuuskuntien asiakkaita on määrästä noin 800 asukasta. Vedenkulutus on noin 5 300 m³ vuorokaudessa ja jätevesimäärä noin 6 800 m³ vuorokaudessa.

Kunnan vesihuoltolaitoksen oma vedentuotanto kattaa noin 50 % vedenkulutuksesta. Loput ostetaan Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut - kuntayhtymältä (HSY) ja Suomen Sokeri Oy:ltä. Jätevesistä 98 % johdetaan Espoon Suomenojan jätevedenpuhdistamolle. Loput käsitellään Suomen Sokeri Oy:n jätevedenpuhdistamolla ja kunnan omalla puhdistamolla Volsissa.

Verkostojen ulkopuolelle jää noin 30 % asukkaista. Näillä kiinteistöillä vedenhankinta ja jätevedenkäsittely hoidetaan kiinteistökohtaisin kaivoin ja jätevesijärjestelmin. Haja-asutuksen jätevesiasetus velvoittaa käsittelemään vuoden 2016 maaliskuuhun mennessä kiinteistön jätevedet asetuksen vaatimusten mukaisesti. Tämä on lisännyt mielenkiintoa haja-asutuksen viemäriverkostoja kohtaan.

Ennusteen mukaan vesihuoltoverkostoihin liittyneiden osuuden ennustetaan kasvavan nykyisestä noin 70 %:sta noin 80 %:iin vuoteen 2035 mennessä. Vesihuoltoverkostojen piiriin tulee vuoteen 2035 mennessä noin 16 000 uutta vedenkäyttäjää. Vedenkulutuksen arvioidaan kasvavan noin 40 % ja jätevesimäärän noin 45 % vuoteen 2035 mennessä.

Kunnan vesihuoltolaitoksen verkostoja laajennetaan suunnitelmakaudella 2014–2022 runsaasti. Verkostoa laajennetaan asemakaava-alueiden toteuttamisen myötä. Verkostohankkeita on suunniteltu tehtäväksi kunnan investointi- ja kaavoitusohjelman perusteella yhteensä 25 kpl. Verkostoalueiden rakentamisen lisäksi kunnan on vastattava kasvavaan asiakasmäärään siirtoyhteyksien ja varastotilavuuden kapasiteetin nostoon tähtäävillä hankkeilla, joita ilman uusia verkostoalueita ei voida toteuttaa. Lisäksi rakennettujen verkostojen ja laitosten saneeraustarve kasvaa suunnitelmakaudella.

Vuoden 2023 jälkeen kunnan toimesta mahdollisesti toteutettavia verkostolaajennuksia on yhteensä 10 kpl, joiden toteutuminen riippuu vireillä ja kaavoitusohjelmassa olevien osayleiskaavahankkeiden etenemisestä.

Edellä mainittujen verkostolaajennusalueiden ulkopuolella asukkaiden on mahdollista perustaa vesiosuuskuntia verkostojen rakentamiseksi. Kunta tukee osuuskuntien perustamista, suunnittelua ja rakentamista laadittujen periaatteiden

mukaisesti. Tuen tarve on siirtymässä osuuskuntien rahoittamisesta myös kiinteistökohtaisen vesihuollon ohjaukseen, joten avustusmäärärahojen kohdennusta ehdotetaan muutettavan.

Muita esitettyjä kehittämistoimenpiteitä ovat suunnitelmassa annetut ehdotukset toiminta-alueiden määrittämisen periaatteista, haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämisestä, talousjätevesiasetuksen toimeenpanon resurssien vahvistamisesta ja vesiosuuskuntien avustuksista. Lisäksi kehittämistoimenpiteinä esitetään mm. yhteistyön kehittäminen maankäytön ja vesihuollon suunnittelussa, hulevesistrategian laatiminen, lietteenvastaanottopaikkojen selvittäminen ja pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat, jotka jokainen edellyttävät vielä jatkoselvityksiä.

SAMMANDRAG

Kommunen ansvarar för utvecklingen av Kyrkslätts vattenförsörjning på kommunens område. Kommunens vattenförsörjningsverk svarar för vattendistribution och avloppssystem i huvudsak på detaljplaneområden. Dessutom är sju vattenandelslag verksamma utanför detaljplaneområdena. Ca 26 200 invånare har anslutit sig till vattenförsörjningsnäten, vilket är ca 70 % av alla invånare i kommunen. Av antalet är ca 800 invånare kunder hos andelslagen. Vattenförbrukningen är ca 5 300 m³ i dygnet och avloppsvattenmängden ca 6 800 m³ i dygnet.

Kommunens vattenförsörjningsverks egen vattenproduktion täcker ca 50 % av vattenförbrukningen. Resten köps av samkommunen Helsingforsregionens Miljötjänster (HRM) och Finska Socker Ab. Av avloppsvattnet leds 98 % till avloppsreningsverket i Finno i Esbo. Resten behandlas i Finska Socker Ab:s avloppsreningsverk och i kommunens eget reningsverk i Vols.

Ca 30 % av invånarna blir utanför nätverken. På dessa fastigheter sköts vattenanskaffningen och avloppsvattenhanteringen med fastighetsspecifika brunnar och avloppssystem. Förordningen om behandling av avloppsvatten på glesbygdsområden förpliktar till att före mars 2016 behandla avloppsvattnet på fastigheten enligt kraven i förordningen. Detta har ökat intresset för avloppsnät i glesbygden.

Enligt prognosen beräknas andelen som anslutit sig till vattenförsörjningsnäten öka från det nuvarande ca 70 % till ca 80 % innan år 2035. Vattenförsörjningsnäten kommer att före år 2035 omfatta ca 16 000 nya vattenanvändare. Vattenförbrukningen beräknas öka ca 40 % och avloppsvattenvolymer 45 % fram till år 2035.

Kommunens vattenförsörjningsverks nätverk utvidgas mycket under planeringsperioden 2014-2022. Nätverket byggs ut i och med genomförandet av detaljplaneområden. På basis av kommunens investerings- och planläggningsprogram har totalt 25 nätverksprojekt planerats. Utöver byggandet av nätverksområden måste kommunen svara på det ökande antalet kunder med projekt som strävar efter att höja kapaciteten för överföringsförbindelser och lagervolymer. Utan dem kan nya nätverksområden inte byggas. Dessutom ökar behovet av sanering av byggda nät och verk under planeringsperioden.

Efter år 2023 finns det totalt 10 nätverksutbyggnader som kommunen eventuellt utför. Förverkligandet av dem beror på framskridningen av delgeneralplanprojekten som ingår i planlägningsprogrammet.

Utänför ovan nämnda områden för utbyggnad av näten kan invånarna grunda vattenandelslag för att bygga näten. Kommunen stödjer grundandet av andelslag, planering och byggande i enlighet med uppgjorda principer. Behovet av stöd håller på att överflyttas från finansiering av andelslagen också till fastighetsspecifik instruktion av vattenförsörjning, så man föreslår att allokeringen av bidragsanslagen ändras.

Andra föreslagna utvecklingsåtgärder är i planeringen givna förslag om principerna för fastställande av verksamhetsområden, utvecklingen av vattenförsörjningen på glesbygdsområden, effektiverande av resurserna för verkställande av hushållsvattenförordningen och bidragen till vattenandelslagen. Som utvecklingsåtgärder föreslås dessutom bl.a. utveckling av samarbetet i planeringen av markanvändning och vattenförsörjning, uppgörande av dagvattenstrategi, utredning av platser för mottagning av slam och planer för beskyddande av grundvattenområden, som alla ännu fordrar ytterligare utredningar.

1. JOHDANTO

Kehittämissuunnitelman laatiminen perustuu vesihuoltolakiin. Vesihuoltolain mukaan kunnan tulee kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti vesihuoltolain tavoitteiden toteuttamiseksi sekä osallistua vesihuollon alueelliseen yleissuunnitteluun (Vesihuoltolaki 5 §).

Kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman tulee kytkeytyä maankäyttö- ja rakennuslain suunnittelujärjestelmään, jota se hyödyntää ja täydentää.

Suunnitelma ei ole oikeusvaikutteinen asiakirja, vaan suunnittelua ohjaava työkalu, jota voivat hyödyntää kuntalaiset, kunnan päättävät ja toimeenpaneavat tahot sekä toiminta-alueellaan vesihuollosta vastaava vesihuoltolaitos. Vesihuoltolaitosten toiminta-alue-esitykset perustuvat vesihuollon kehittämissuunnitelmaan. Toiminta-alueet ovat oikeusvaikutteisia.

Kirkkonummen kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman tavoitteena on selvittää vedenhankinnan ja jätevedenkäsittelyn kehittämiskäsitteet alueittain. Suunnitelma on laadittu niin, että vesihuoltoverkostojen laajentaminen on arvioitu aluekohtaisesti vuoteen 2022 saakka. Nykyisten ja tulevien verkostoalueiden vedenoton ja viemäroinnin kapasiteetit on arvioitu vuoden 2035 väestömääräennusteen perusteella. Kehittämissuunnitelma tulisi päivittää vähintään viiden vuoden välein. Edellisen kerran kunnanhallitus on hyväksynyt kehittämissuunnitelman 15.6.2009.

Kehittämissuunnitelman johtopäätösten perusteella on päädytty esittämään kunnan haja-asutuksen vesihuoltoa ohjaavien periaatteiden päivittämistä. Ehdotukset kunnan haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämisen yleisperiaatteiksi sekä vesiosuuskuntien avustusperiaatteiksi esitetään hyväksyttäväksi tämän suunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Vesihuollon kehittämissuunnitelma on laadittu Kirkkonummen kunnan toimeksiannosta ja ohjauksessa AIRIX Ympäristö Oy:n Turun toimistolla.

Kirkkonummen kunnan puolesta hankkeen ohjausryhmään ovat kuuluneet kaavoitusarkkitehti Aija Aunio (pj.), vesihuoltopäällikkö Anna Arosilta-Gurvits, suunnitteluinsinööri Suvi Kylmänen, ympäristötarkastaja Sari Lansola ja lupa-arkkitehti Arja Sihvola.

2. SUUNNITTELUALUEEN KUVAUS

2.1 YHDYSKUNTARAKENTEEN KEHITTÄMINEN

Vesihuollon järjestämisen tulee noudattaa yhdyskuntarakenteen kehittämisen linjauksia, mutta vastaavasti myös yhdyskuntarakenteen kehittämisessä on otettava huomioon vesihuollon järjestämisen mahdollisuudet ja vaikutukset.

Ehyt yhdyskuntarakenne mahdollistaa toiminnallisesti, taloudellisesti ja ympäristönäkökulmat huomioiden vesihuoltopalveluiden tehokkaan järjestämisen. Alueiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon vedenhankinta, jätevesien viemärointi ja käsittely sekä hulevesien mahdollisimman luonnonmukainen laadun ja määrän hallinta. Kaavoja laadittaessa tulee ottaa huomioon olemassa olevat vesihuoltojärjestelmät ja niille kaavoituksesta seuraavat muutostarpeet.

Kirkkonummen alueen kokonaisvaltainen kehittäminen pohjautuu Kirkkonummen kunnan yleiskaavaan 2020. Vesihuollon rakentamishjelma pohjautuu kaavoitusohjelmaan, vesihuolto suunnitellaan yleensä asemakaavan vahvistamista seuraavana vuonna ja rakennetaan tätä seuraavina vuosina. Vesihuoltoverkkoon tarvitsemat pitkän aikavälin investoinnit on arvioitava kaavoitusohjelmaa pidemmälle ajanjaksolle.

Kirkkonummen kunnan maankäytön kehityskuvan laatiminen on käynnistynyt loppuvuodesta 2013. Kehityskuvassa tullaan osoittamaan yhdyskuntarakenteen kehittämisen pääsuunnat lähivuosikymmeninä. Laadittava kehityskuva on strateginen suunnitelma, jonka periaatteita noudatetaan tulevaisuudessa osayleiskaavoissa sekä yleiskaavaa 2020 muutettaessa. Kehityskuva valmistuu maaliskuussa 2014, joten sen tuloksia ei ole ollut mahdollista hyödyntää tässä suunnitelmassa.

2.2 SUUNNITTELUALUE

Suunnittelualueena on Kirkkonummen kunta.

Suurimmat asutuskeskukset ovat Kirkkonummen kirkonkylä (14 400 asukasta), joka toimii kuntakeskuksena sekä Jorvas (900 asukasta), Masala (4 350 asukasta), Sundsberg (1 450 asukasta), Kantvik (2 050 asukasta) ja Veikkola (4 550 asukasta).

Kirkkonummen kunta kuuluu Uudenmaan liiton ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) sekä Etelä-Suomen aluehallintoviraston (AVI) toimialueisiin. Ympäristölupa-asioissa viranomaisena on Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

2.3 VÄESTÖ JA ELINKEINOT

Vuoden 2012 lopussa Kirkkonummen väkiluku oli 37 567. Väestömäärän kehitys vuodesta 1990 vuoteen 2012 on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 2.1 Kirkkonummen väestönkehitys vuosina 1990-2012 (Tilastokeskus).

Vuosi	1990	1995	2000	2005	2010	2012
Väkiluku	25 366	27 316	29 694	33 581	36 942	37 567

Vesihuoltoverkostojen ulkopuolella asuu arviolta 25 % kunnan väestöstä eli noin 9 500 asukasta. Verkostojen ulkopuolella on vakituksessa asuinkäytössä noin 3000 kiinteistöä sekä noin 2400 loma-asuntoa. Vapaa-ajan asunnoista valtaosa sijaitsee järvien rannoilla sekä saaristo- ja rannikkoalueilla.

Suurin osa kunnan työpaikoista on palvelujen alalla. Vedenkäytön kannalta merkittävällä yritystoiminnalla on pääosin oma vedenhankinta ja jätevedenkäsittely.

2.4 VÄESTÖENNUSTEET

Kirkkonummen väestönkasvusta ei ole käytettävissä yksiselitteistä ennustetta tarkasteluvuosiin 2022 ja 2035 saakka.

Tilastokeskuksen mukaan kunnan väkiluku kehittyy seuraavasti:

Taulukko 2.2 Kirkkonummen väestökehitysennuste vuoteen 2040 (Tilastokeskus).

Vuosi	Väestömäärä
(2012)	(37 667)
2015	39 042
2020	41 184
2025	43 060
2030	44 565
2035	45 778
2040	46 777

Kunta varautuu Tilastokeskuksen ennusteita suurempaan kasvuun. Vuonna 2011 laaditussa Kirkkonummen palveluverkkoselvityksessä väestönkasvu on arvioitu vuoteen 2025 saakka. Suunnitetta on tarkistettu vuoden 2014 talousarvion ja vuosien 2015-2016 taloussuunnitelman laadintakehyksen hyväksymisen yhteydessä. Uudistetun arvion mukaan vuotuinen kasvu kaudella 2020-2025 asettuisi noin 700 asukkaaseen vuodessa. Vuosien 2025-2035 väestönkasvu on arvioitu kunnassa.

Tämä suunnitelma noudattaa seuraavan taulukon arvioita parhaana käytettävissä olevana arviona. Arvion mukaan väestömäärä kunnassa vuonna 2022 olisi noin 46 100 asukasta ja 2035 noin 52 500.

Taulukko 2.3 Suunnitelmassa käytettävä Kirkkonummen väestöennuste. Kunnan väestösuunnite (v. 2013) käsittää vuodet 2010-2025, vuoden 2035 asukasmäärä on Uudenmaan liiton väestöennusteen mukainen. Vesihuollon ennusteissa tarkastellaan vuosia 2022 ja 2035.

Vuosi	keskeisen osan asukasluku (arvo)	eteläisen osan asukasluku (arvio)	itäisen osan asukasluku (arvio)	pohjoisen osan asukasluku (arvio)	kunnan asukasluvun kehitys (arvio)
2010	15 500	4 200	8 900	8 400	37 000
2015	16 000	4 700	9 700	8 600	39 000
2020	17 600	5 300	12 800	8 800	44 500
2022	18 000	5 500	13 400	8 900	45 900
2025	18 700	5 800	14 400	9 100	48 000
2030	19 200	6 100	15 600	9 400	50 300
2035	19 700	6 400	16 700	9 700	52 500

2.5 KAAVOITUS, MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ

2.5.1 Maakuntakaavoitus

Alueella on voimassa Uudenmaan maakuntakaava. Sen laatimisesta vastaa Uudenmaan liitto ja sen vahvistamisesta päättää ympäristöministeriö. Uudenmaan maakuntakaava vahvistettiin vuonna 2006, Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaava vuonna 2010 ja Uudenmaan 3. vaihemaakuntakaava 2012. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava on vahvistettavana ympäristöministeriössä.

Maakuntakaava ohjaa mm. taajama-alueiden laajentumista ja tiivistymistä. Kirkkonummen vesihuoltoon liittyen Uudenmaan maakuntakaavassa on esitetty kunnan alueella olevat I ja II-luokan pohjavesialueet, vedenottamot, rakennetut yhdysjohdot Espooseen sekä suunnitellut vesijohdot Espooseen, Siuntioon ja Vihtiin. Lisäksi maakuntakaavassa on esitetty käytössä olevat ja käytöstä poistettavat jätevedenpuhdistamot, rakennetut viemärit Kirkkonummelta Espooseen ja Siuntiosta Kirkkonummelle.

Viranomaisen on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Toisaalta suurten vesihuoltohankkeiden toteuttaminen edellyttää merkintää maakuntakaavassa, tai merkintä vähintään edistää niiden toteutumista.

2.5.2 Yleiskaavoitus

Kirkkonummen saaristo- ja rannikkoalueita koskee osayleiskaava ja muita alueita Kirkkonummen yleiskaava 2020. Lisäksi maankäyttöä on tarkennettu osayleiskaavoilla Veklahti-Svartvikissa, Lapinkylässä, Bro-Kolsarissa, Heikkilässä ja kuntakeskuksessa (1. vaiheen osayleiskaava). Vireillä on kuusi osayleiskaavaa. Lisäksi tulevaisuudessa osayleiskaavoja on kunnan kaavoitusohjelmassa 2014 –

2018 esitetty laadittavaksi neljä kappaletta. Osayleiskaavatilanne on esitetty liitteenä olevalla kartalla 3 (Maankäyttö).

2.5.3 Asemakaavoitus

Vesihuoltolain 6 § mukaan ”Jos suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat, kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi, vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi tai muun tarpeellisen vesihuollon palvelun saatavuuden turvaamiseksi.” Käytännössä asemakaava-alueet katsotaan vesihuoltolain 6 § tarkoittamiksi alueiksi. Kunnassa on laadittu asemakaavoja myös teollisuuden ja palveluiden alueille, joita tässä suunnitelmassa ei pidetä vesihuoltoverkoston tarvealueina.

Nykyiset asemakaavoitetut alueet sijoittuvat ensisijaisesti kuntakeskukseen ja muihin suurimpiin taajamiin.

Uusia rakenteilla olevia kerrostalovaltaisia asuinalueita on kuntakeskuksessa ja Masalassa, ja pientaloalueita Kantvikissa ja Veikkolassa.

Vuonna 2013 suunnitteluvaiheessa on parikymmentä asemakaavaa. Ne sijoittuvat pääosin olemassa olevien taajamien ja olemassa olevien vesihuoltoverkostojen tuntumaan kuntakeskukseen, Masalaan, Sarvikiin, Kantvikiin ja Veikkolaan. Myös Jorvaksen ja Inkilän alueet tulevat kasvamaan voimakkaasti.

Vuonna 2013 vireillä olevat asemakaava alueet on esitetty liitteenä olevalla kartalla 3 (Maankäyttö).

2.5.4 Ranta-asemakaavoitus

Kirkkonummen alueella ranta-asemakaavoitusta on laadittu saaristo- ja rannikkoalueille sekä Volsiin ja Aavarantaan. Ranta-asemakaava laaditaan pääasiassa loma-asutusta varten. Loma-asunnoissa vesihuolto hoidetaan kiinteistökohtaisesti tai alueellisilla keskitetyillä järjestelmillä. Kunnallista vesihuoltoverkostoa ei rakenneta ranta-asemakaava-alueille.

2.5.5 Pohjavesialueet

Kirkkonummen kunnassa on yhdeksän pohjavesialuetta, jotka luokitellaan vedenhankintaa varten tärkeiksi I-luokan pohjavesialueiksi. Lisäksi kunnan alueella sijaitsee viisi muuta pohjavesialuetta.

Viidellä pohjavesialueella toimii kunnan vesihuoltolaitoksen pohjavedenottoja, joista otetaan noin 10 % kunnan alueella käytetystä talousvedestä.

Pohjavesialueiden sijainti käy ilmi liitteenä olevista suunnitelmakartoista 1-2.

2.5.6 Natura-alueet

Kirkkonummen alueella on kahdeksan Natura 2000 -ohjelmaan kuuluvaa aluetta (joista osa on osittain naapurikuntien alueella).

Tällä suunnitelmalla ei ole vaikutuksia Natura-alueisiin.

3. KUNNAN PERIAATTEET JA TAVOITTEET VESIHUOLLON JÄRJESTÄMISELLE

3.1 VESIHUOLLON JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

Vesihuoltolain mukaan kunta vastaa alueellaan vesihuollon järjestämisestä ja kehittämisestä. Kunnan tulee ryhtyä toimiin vesihuollon järjestämiseksi suurehkon asukasjoukon tarpeiden tai terveydellisten tai ympäristönsuojelullisten syiden niin vaatiessa (*vesihuollon järjestämisvelvollisuus*). Kunta päättää alueellaan toimivien vesihuoltolaitosten toiminta-alueista. Kukin vesihuoltolaitos vastaa palveluiden järjestämisestä toiminta-alueellaan. Kiinteistönomistaja vastaa aina kiinteistön vesihuollosta.

Vesihuoltolain mukaan vahvistetulla toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä vesihuoltolaitoksen verkostoihin (liittämisvelvollisuus). Kiinteistölle on omistajan hakemuksesta myönnettävä vapautus liittämisvelvollisuudesta, jos laissa asetetut ehdot täyttyvät. Tarkoitus kuitenkin on, että liittämisvelvollisuus on pääsääntö, josta kiinteistö voidaan vapauttaa vain poikkeustapauksessa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee vapautushakemukset liittämisvelvollisuudesta, valvoo liittämisvelvollisuuden toteutumista ja tarvittaessa vesihuoltolaitoksen pyynnöstä kehottaa kiinteistön omistajia hoitamaan velvollisuutensa.

Vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden määrittämisperusteet on esitetty liitteessä (Liite 7).

Kunnan toteuttamat verkostojen rakennushankkeet esitetään talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Talousarviovuoden hankkeille on myönnetty rahoitus. Taloussuunnitelmavuosien (4 v.) hankkeet ovat tavoitteellisia.

Kunnanhallitus on 2.10.2000 § 472 hyväksynyt Kirkkonummen kunnan haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämisen yleisperiaatteet.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 29.5.2008 § 56 Vesiosuuskuntien avustusperiaatteet. Periaatteet hyväksyttiin, jotta talousjätevesiasetuksen edellyttämien kiinteistökohtaisten ratkaisujen taloudellisena vaihtoehtona voitaisiin osuuskuntien toimesta toteuttaa verkostohankkeita.

Periaatteita on noudatettu ja niiden nojalla kunta on myöntänyt tukea osuuskuntahankkeille. Kehittämissuunnitelmaa päivitettäessä ja kunnan tämänhetkinen taloustilanne huomioon ottaen on todettu tarve tarkistaa periaatteet.

Haja-asutuksen vesihuollon kehittämisen yleisperiaatteet on esitetty liitteessä (Liite 5).

Vesiosuuskuntien avustusperiaatteet on esitetty liitteessä (Liite 6).

3.2 VESIHUOLLON KEHITTÄMISEN TAVOITTEET JA PERIAATTEET

Tärkeimmät vesihuollon kehittämisen tavoitteet ja niihin johtavat toimenpiteet ovat:

Tavoite 1	Vesihuoltoverkosto kattaa asumisen, vapaa-ajan, elinkeinotoiminnan ja ympäristönsuojelun kannalta tarpeelliset alueet sekä alueet, joilla on puutteita vedenhankinnassa.
Periaatteet	<p>Kunnan vesihuoltolaitos rakentaa vesihuoltoverkoston ensisijaisesti asumisen sijoittamisen vuoksi laadituille asemakaava-alueille. Kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueita laajennetaan noudattaen asemakaava-alueita. Poikkeustapauksissa kunta voi rakentaa verkoston myös asemakaava-alueiden ulkopuolelle (mm. siirtoyhteyksiin liitettävät alueet) (-> vesihuoltolaitoksen investointiohjelma, kunnan kaavoitusohjelma).</p> <p>Asemakaava-alueiden ulkopuolelle vesihuoltoverkostoja rakennetaan pääasiassa vesiosuuskuntien/-yhtymien toimesta. Kunta suosittelee rakentamista vain, mikäli tarve on riittävän suuri ja toimintaedellytykset ovat riittävät. Tarve verkostolle on tultava alueen kiinteistönomistajilta (-> mahdolliset vesiosuuskunta-alueet).</p>
Tavoite 2	Vesihuoltolaitosten toimintaedellytykset ovat riittävät eli laitoksilla on riittävä asiakaspohja taloudellisesti kestäväälle toiminnalle.
Periaatteet	<p>Kunta vahvistaa vesihuoltolaitoksille toiminta-alueet.</p> <p>Vesihuoltolaitokset (ml. osuuskunnat) tiedottavat kuntalaisia verkostojen rakennushankkeista riittävän aikaisessa vaiheessa, jotta kiinteistönomistajat voivat huomioida ne suunnitellessaan omia vesihuoltoratkaisujaan.</p> <p>Vesihuoltopalvelujen järjestämisessä tulisi pyrkiä ammattimaisuuteen ja toiminnallisesti järkeviin kokonaisuuksiin. Kunta voi aiesopimuksella sitoutua vastaanottamaan vesiosuuskuntien verkostoja.</p>
Tavoite 3	Vesihuoltoverkostojen ulkopuolelle jäävien haja-asutusalueiden kiinteistöjen jätevesijärjestelmät täyttävät valtioneuvoston talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla antaman asetuksen vaatimukset siirtymäajan loppuun, 15.3.2016, mennessä (VNa 209/2011, ns. talousjätevesiasetus). Kiinteistöillä on käytössä riittävästi hyvänlaatuista talousvettä.
Periaatteet	<p>Kiinteistönomistajat vastaavat omasta vesihuollostaan, myös talousjätevesiasetuksen vaatimusten täyttymisestä sekä oman vedenhankinnan riittävydestä ja asianmukaisuudesta.</p> <p>Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo jätevesien käsittelyä ja neuvoo jätevedenkäsittelyyn liittyvissä kysymyksissä. Valvonnassa keskitytään ensisijaisesti pohjavesialueille ja vesistöjen ranta-alueille.</p> <p>Kunnan terveys- ja ympäristönsuojeluviranomainen (Espoon seudun ympäristöterveys) neuvoo talousveden hankintaan liittyvissä kysymyksissä ja tarjoaa kaivoveden laadun tutkimuspalveluita</p>

4. NYKYTILA VESIHUOLTOLAITOSTEN TOIMINTA-ALUEILLA

4.1 KUNNASSA TOIMIVAT VESIHUOLTOLAITOKSET

Seuraavassa taulukossa on esitetty kunnan vesihuoltolaitoksen ja vesiosuuskuntien vesihuoltoverkostojen liittyjämäärät sekä verkostoihin syötetyn talousveden ja viemäroidyn jäteveden kokonaismäärät.

Taulukko 4.1 Vesihuoltolaitosten verkostoihin liittyneet ja vuosittaiset määrät

		2012	2014 ennuste
Liittyjät kunnan vh-laitos	kiint	3 455	3 560
Liittyjät vok yht.	kiint	280	550
Liittyjät yht.	kiint	3 735	4 110
Liittyjät kunnan vh-laitos	as	25 440	27 000
Liittyjät vok yht.	as	790	1 550
Liittyjät yht.	as	26 230	28 550
Pumpattu talousvesi laitokset yht.	m3/v	1 924 000	2 047 000
Viemäroity jätevesi laitokset yht.	m3/v	2 493 000	2 837 000

vok = vesiosuuskunta

4.2 KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS

Kirkkonummen kunnan vesihuoltolaitos vastaa vedenjakelusta sekä jäteveden viemäroinnistä pääasiassa asemakaava-alueilla. Vesihuoltolaitos on yksi Yhdyskuntatekniikan toimialan tulosityksiköistä.

4.2.1 Vedenhankinta

Kunnan vesihuoltolaitoksen oma vedentuotanto kattaa noin 50 % vedenkulutuksesta. Noin 7 % ostetaan Suomen Sokerilta ja 43 % Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut -kuntayhtymältä (HSY). Omien vedenottamoiden tuotto pyritään hyödyntämään täysmääräisesti. Seuraavassa taulukossa on esitetty tietoa Kirkkonummen vesihuoltolaitoksen vedenotosta.

Taulukko 4.2 Yhteenveto vesihuoltolaitoksen vedenotosta

Ottamo		Vedenotto, keskiarvo 2010-12	Lupa, sopimus tai antoisuus	Lisätietoja
Meikon pintavesilaitos	m ³ /d	1 557	1720	
Veikkola I pohjavedenott.	m ³ /d	439	400	Tilapäinen lupa 600 m ³ /d 2015 saakka
Veikkola II pohjavedenott.	m ³ /d	25	15	Lupa 100 m ³ /d, antoisuus n. 15 m ³ /d
Långvik pohjavedenott.	m ³ /d	3	15	
Lapinkylä pohjavedenott.	m ³ /d	1	200	
Vols pohjavedenottamo	m ³ /d	15		
Yhteensä omat ottamot	m ³ /d	2 100	3 000	
Ostettu vesimäärä				
HSY	m ³ /d	2 968	3 680	Varauduttu suurempaan määrään
Suomen Sokeri	m ³ /d	314	3 000	
Yhteensä ostettu	m ³ /d	3 300	6 680	
YHTEENSÄ	m ³ /d	5 400	9 765	

Veikkolan ja Lapinkylän pohjavesialueille on laadittu pohjavesialueen suojelemissuunnitelma vuosina 1998-2000.

4.2.2 Jätevedenpuhdistus

Kirkkonummen kunnan jätevesistä 98 % johdetaan Espoon Suomenojan jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi. Suomen Sokeri Oy:n jätevedenpuhdistamolle johdetaan 2 % jätevesistä. 0,2 % jätevesistä käsitellään kunnan omalla puhdistamolla Volsissa.

4.2.3 Vesijohto- ja jätevesiverkosto

Kunnan vesihuoltolaitoksen vedenjakelu ja viemärointi kattaa Kirkkonummella asumiseen osoitetut asemakaava-alueet. Lisäksi vesihuoltoverkostoa on rakennettu asemakaava-alueiden ulkopuolelle lähinnä siirtoyhteyksien varrella. Vesihuoltolaitoksella on kaksi verkostoaluetta, jotka eivät le yhteydessä keskenään: Etelä- ja Keski-Kirkkonummella ns. keskustan verkosto (Kantvikista Masalaan) ja pohjoisella Kirkkonummella ns. Veikkolan verkosto. Lisäksi kunnalla on pienet verkostoalueet Volsissa ja Långvikissa. Upinniemen varuskunta-alueen vesihuolto siirtyy kunnan vesihuoltolaitokselle vuoden 2014 alussa. Lähes kaikki asiakkaat ovat liittyneet sekä veteen että jäteveeteen. Vesijohtoverkoston pituus on n. 205 km ja viemäriverkoston pituus on n. 209 km.

4.2.4 Hulevedet

Hulevesiviemärointiä on rakennettu tiiviisti rakennetuille alueille. Verkoston pituus on n. 122 km. Hulevesiliitos on noin 35 % asiakkaista.

Kunnassa ei ole hulevesien hallintaa koskevaa strategiaa tai muuta suunnittelua ja rakentamista ohjaavaa asiakirjaa.

4.2.5 Yhteistyö vesiosuuskuntien kanssa

Kunnan vesihuoltolaitos myy veden ja vastaanottaa jätevedet kunnassa toimiville vesiosuuskunnille yhtä lukuun ottamatta. Lisäksi vesihuoltolaitos antaa osuuskunnille asiantuntija-apua.

Kunnan vesihuoltolaitos on antanut vesiosuuskuntia perustaville työryhmille asiantuntija-apua, teettänyt yleissuunnitelmia ja järjestänyt kyläkokouksia. Vesihuoltolaitos on tukenut käynnistyneitä vesiosuuskuntahankkeita ohjaamalla rakennussuunnittelua, urakoiden kilpailutusta, rakennusurakoita ja vesihuoltolaitostoiminnan käynnistämistä. Lisäksi vesihuoltolaitos on järjestänyt yhteiskokouksia ajankohtaisista asioista ja tarvittaessa neuvonut lainsäädäntöön ja vesihuoltolaitostoimintaan liittyvissä asioissa.

4.2.6 Alueellinen ja vesihuoltolaitosten välinen yhteistyö

Helsingin seudun ympäristöpalvelut

Kirkkonummella on vedenoston ja jäteveden viemäroinnin siirtoyhteydet HSY:n verkostoon. Kunnan ja HSY:n välille on solmittu pitkäaikainen yhteistyösopimus. Määrälliseen kasvuun sekä vedenhankinnan että jätevedenkäsittelyn osalta tullaan vastaamaan pääasiassa lisäämällä HSY:ltä ostetun veden / jäteveden määrää.

Kunta on teettänyt selvityksen Kirkkonummen mahdollisen HSY-jäsenyyden vaikutuksista. 2012 valmistuneet selvitykset eivät tukeneet jäsenyyttä HSY:ssä, eikä neuvotteluja kunnan liittymisestä HSY:n täysivaltaiseksi jäseneksi aloitettu. Yhteistyötä on jatkettu sopimusperusteisesti. Selvitysten jälkeen ei ole ilmennyt tarvetta yhteistyön muuttamiselle.

Siuntio

Siuntion jätevedet johdetaan Kirkkonummen kautta Espoon Suomenojalle 2014 alkaen. Kirkkonummen siirtoviemärin mitoituksessa on varauduttu Siuntion jätevesimäärään.

Vihti

Vihdin kunta on selvittänyt mahdollisuutta johtaa jätevetensä pohjoisen Kirkkonummen kautta Espoon Blominmäkeen rakennettavalle jätevedenpuhdistamolle. Vihdin kunta on keväällä 2013 ilmoittanut Kirkkonummen kunnalle, ettei Vihdillä ole mahdollisuuksia osallistua yhteishankkeeseen. Kirkkonummi toteuttaa Pohjois-Kirkkonummea palvelevia verkostoinvestointeja tämän mukaisesti vain omaa tarvettaan vastaavasti.

Suomen Sokeri Oy

Suomen Sokeri Oy:n tehtailla on oma vedentuotanto ja jätevedenpuhdistamo. Kunnalla on vedenoston ja jäteveden viemäroinnin siirtoyhteydet Suomen Sokeri Oy:n verkostoon Kantvikissa. Kunnan ja Suomen Sokeri Oy:n välille on solmittu pitkäaikainen yhteistyösopimus. Verkostojen laajentaminen eteläisellä Kirkkonummella voi lisätä vedenostoa Suomen Sokerilta. Jätevedenkäsittelyn osalta määrän arvioidaan pysyvän jatkossakin nykytasolla. Vesihuoltolaitos hankkii lisäksi puhelinpäivystyspalvelun Suomen Sokeri Oy:ltä.

Upinniemen varuskunta

Upinniemen varuskunnalla on oma vedentuotanto ja jätevedenpuhdistamo. Vesihuoltotoiminta siirtyy kunnan omistukseen ja ylläpitovastuulle 2014. Tällöin jätevedenpuhdistamo lakkautetaan ja jätevedet viemäroidään kunnan verkostoon Strömsbyssä. Varuskunnan vedenkulutuksen on arvioitu pysyvän tulevaisuudessa nykytasolla.

4.3 VESIOSUUSKUNNAT JA MUUT KUIN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOKSET

4.3.1 Nykytila

Kirkkonummen kunnan alueella toimii kuusi vesiosuuskuntaa. Toimivien vesiosuuskuntien lisäksi kaksi vesiosuuskuntaa on joko rakenteilla tai suunnitteilla. Vesihuoltolain mukaisina vesihuoltolaitoksina pidetään laitoksia, jotka palvelevat yli 50 henkilöä. Tämän perusteella lain velvoitteiden voidaan katsoa koskevan kaikkia kunnassa toimivia vesiosuuskuntia lukuun ottamatta Volsin vesiosuuskuntaa. Millään kirkkonummelaisella vesiosuuskunnalla ei ole omaa vedentuotantoa tai jätevedenpuhdistusta. Kaikki osuuskunnat toimivat ilman päätoimista henkilökuntaa tai talkoovoimin. Kaikilla vesiosuuskunnilla on sekä vesi- että jätevesiverkostoa. Lähes kaikki asiakkaat ovat liittyneet sekä veteen että jäteveeteen. Vesiosuuskunnat eivät ole rakentaneet hulevesiverkostoa.

Yhteenveto Kirkkonummen alueella toimivista osuuskunnista on esitetty seuraavassa taulukossa. Tiedot liittyjistä perustuvat vuonna 2013 osuuskunnille tehtyyn kyselyyn.

Taulukko 4.3 Kirkkonummella toimivat vesiosuuskunnat.

Osuus-kunta	Perust.	Rakenn.	Liittyjiä (kiint.)	Liittämät-tömiä (kiint.)	Veden-hankinta	Jäteveden-käsittely
Solbacka	2008	2009	30	8	kunnan verkostosta	kunnan verkostoon
Kalljärvi	2001	2003	72	10	kunnan verkostosta	kunnan verkostoon
Laitamaa	2005	2007	28	27	HSY:ltä	HSY:n verkostoon
Luoma	2008	2009	91	48	kunnan verkostosta	kunnan verkostoon
Tolsa	2007	2007	52	30	kunnan verkostosta	kunnan verkostoon
Vols	2010	2011	7	(ei tietoa)	kunnan verkostosta	kunnan verkostoon
Lapinkylä	2010	rakenteilla 2013-14	0	150 (arvio)	kunnan verkostosta	kunnan verkostoon
Thorsvik	2012	suunnitteilla	0	32	kunnan verkostosta	kunnan verkostoon
Yhteensä			280	n. 300		

4.3.2 Vesiosuuskuntien tulevaisuus

Vesiosuuskunnista suurin osa on halukas luovuttamaan verkostonsa kunnan vesihuoltolaitokselle, mutta osuuskuntien mukaan luovutus on ajankohtainen vasta kun ne ovat maksaneet lainansa. Käytännössä luovuttaminen tulee ajankohtaiseksi osuuskunnasta riippuen 2-10 vuoden kuluttua. Lähes kaikki ovat halukkaista luovuttamaan verkostonsa. Yksi osuuskunta on jatkamassa omaa toimintaa ja luovutus tulevaisuudessa riippuu ehdoista. Kunta on laatinut aiesopimukset Lapinkylän ja Thorsvikin vesiosuuskuntien kanssa verkostojen vastaanotosta.

Toimivista osuuskunnista yksikään ei ole laajentamassa verkostoaan. Oman toiminta-alueen sisällä on tavoitteena saada liittymättömät kiinteistöt liittymään.

Kunta voi vastaanottaa osuuskunnan verkoston, jos se täyttää haja-asutuksen vesihuollon kehittämisen yleisperiaatteissa esitetyt vaatimukset (liite 5).

5. NYKYTILA TOIMINTA-ALUEIDEN ULKOPUOLELLA

5.1 TALOUSVESI

Verkostojen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen vedenhankinta on kiinteistökohtaisten kaivojen varassa. Kirkkonummen alueen kaivovesien merkittävin terveysriski on maaperän radon, jota esiintyy paikoittain porakaivovesissä. Myös uraania ja fluoridia on havaittu porakaivojen vesinäytteissä.

Vedenlaadusta riippuen kaivon yhteyteen voidaan joutua hankkimaan erilaisia vedenkäsittelylaitteita. Oman kaivon vedenlaatu suositellaan tutkituttavan kolmen vuoden välein.

Kunnassa ei ole yhteistä rekisteriä yksityisten kaivojen vedenlaatututkimuksista eikä myöskään rekisteriä alueista, joilla kaivojen tuotto on riittämätön. Tästä

johtuen käytettävissä olevien tietojen perusteella ei ole mahdollista esittää kaivojen vedenlaadun tai antoisuuden puutteisiin perustuvia verkoston tarvealueita.

5.2 JÄTEVEDET

Verkostojen ulkopuolella jätevedet käsitellään kiinteistökohtaisissa jätevesijärjestelmissä. Kiinteistökohtaista jätevesien käsittelyä säätelevät ympäristönsuojelulaki ja 2011 voimaan tullut talousjätevesiasetus (209/2011). Kiinteistökohtaisille jätevesijärjestelmille on määritelty puhdistusteho, johon järjestelmällä on päästävä sekä ohjeistettu jätevesijärjestelmien suunnittelua, rakentamista, käyttöä ja huoltoa. Myös kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä otetaan kantaa jätevesien käsittelyyn vesihuoltolaitosten verkostojen ulkopuolella.

Valtakunnallisesti on arvioitu, että jätevesien käsittelyn tehostaminen on tarpeen noin puolella viemäriverkostojen ulkopuolella sijaitsevista kiinteistöistä. Kirkkonummella tilanteen arvioidaan olevan samansuuntainen.

Kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien on täytettävä talousjätevesiasetuksen vaatimukset siirtymäajan loppuun 15.3.2016 mennessä. Asetuksessa säädetyistä käsittelyvaatimuksista voidaan hakemuksesta myöntää poikkeus, jos ympäristöön aiheutuva kuormitus on vähäistä ja käsittelyjärjestelmän parantamiseksi edellytetyt toimet ovat kokonaisuutena arvioiden kiinteistön omistajalle kohtuuttomat. Kohtuuttomuutta arviotaessa otetaan huomioon mm. kiinteistön sijainti viemäriverkoston piiriin ulotettavaksi tarkoitetulla alueella.

Talousjätevesiasetusten vaatimusten täytyminen on kiinteistön omistajan vastuulla. Voidakseen tehdä jätevesihuoltoon liittyviä päätöksiä ja välttääkseen turhat investoinnit kiinteistön omistajat tarvitsevat tiedon suunnitelluista vesihuoltoverkostojen laajennuksista ja mahdollisista uusista vesiosuuskuntahankkeista sekä riippumatonta neuvontaa kiinteistökohtaiseen jätevesienkäsittelyyn liittyvissä kysymyksissä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluvat jätevesien käsittelyyn liittyvä neuvonta ja valvonta. Tämän lisäksi Kirkkonummen ympäristönsuojelussa käsitellään myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset toimenpideluvat kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien uusimiseksi ja tarkastetaan verkostojen ulkopuolelle haettavien rakennuslupien jätevesisuunnitelmat. Tällä hetkellä kunnan ympäristönsuojelun resurssit riittävät lupa-asioiden ja akuuttien valvontatapausten hoitamiseen sekä yleisluontoiseen puhelin- ja sähköpostineuvontaan. Talousjätevesiasetuksen siirtymäajan lähestyessä loppua käsittelyyn tulevien lupien sekä neuvonnan ja valvonnan tarpeen odotetaan lisääntyvän.

Puutteellisesti käsitellyt jätevedet voivat aiheuttaa paikallisia ongelmia kuten pohjaveden pilaantumista ja vesistöjen rehevöitymistä. Erityisen herkkiä puutteellisesti käsiteltyjen jätevesien aiheuttamalle kuormitukselle ovat vedenhankintaan käytettävät ja vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet sekä järvien, merten ja muiden vesistöjen ranta-alueet.

5.3 LIETTEET

Kirkkonummen kunnassa on yksi sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottoasema, joka sijaitsee Veikkolassa. Eteläiseltä Kirkkonummelta lietteet kuljetetaan Espoon Suomenojalle.

Kirkkonummen jätehuollosta vastaava HSY on tehnyt päätöksen (22.3.2013 § 39) siirtä 1.4.2016 kiinteistön haltijoiden järjestämästä sako- ja umpikaivolietteen jätteenkuljetuksesta HSY:n järjestämään jätteenkuljetukseen ja määrännyt sako- ja umpikaivolietteen vastaanottoaikaksi HSY:n vastaanottopisteet.

5.4 ERITYISKOHTEET

Suurin osa vesihuoltoratkaisuista verkostojen ulkopuolella on suunniteltu asuin- ja lomarakennuksien enintään kymmenen henkilön tarpeisiin. Näiden lisäksi kunnan alueella toimii muutamia suurempia yritysten, yhteisöjen ja kunnan ylläpitämiä vedenottamoita ja jäteveden käsittelyjärjestelmiä. Edellisessä luvussa mainittujen Suomen Sokerin ja Volsin lisäksi kunnan alueella on kolme suurempaa (asukasvastineluku > 100) vedenottamoita ja puhdistamoita; Johtamistaidon opisto Aavarannassa, Aktiivikeskuksen puhdistamo Evitskogissa ja Siikarannan kurssikeskus Pohjois-Kirkkonummella Siikajärven rannalla. Lisäksi verkostojen ulkopuolisilla alueilla on muutamia pienempiä leirikeskusten, koulujen ja golfkenttien vedenottamoita ja jätevedenkäsittelyjärjestelmiä.

Tässä suunnitelmassa esitetyillä kunnan verkostolaajennusalueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevia erityiskohteita ovat:

- Johtamistaidon opisto, Aavaranta (Aavaranta-Veklahti-Svartvik, tavoiteaikataulu 2017-2020)
- Peuramaa golf- ja laskettelukeskus (Tolsanjärvi, tavoiteaikataulu 2019-2020)
- Sarvvik golf (Sarvvik, vaiheet 1 ja 2, aloitus 2014)

Nämä kohteet ovat liitettävissä kunnan verkostoon tavoiteaikataulun mukaan vuoteen 2020 mennessä.

6. KEHITYSENNUSTEET

6.1 MÄÄRÄLLISET ENNUSTEET

Vesihuollon ennusteet on laadittu vuosille 2022 ja 2035. Vuosi 2022 on verkostojen laajentamisesta tehdyn karttatarkastelun tavoitevuosi. Vedenoton ja viemäröinnin kapasiteettitarpeet arvioidaan vuoden 2035 ennusteella.

Vuoden 2022 ennusteeseen on huomioitu:

- väestönkasvuennusteen uusista asukkaista oletetaan 90 % sijoittuvan nykyisille tai tuleville asemakaava-alueille / toiminta-alueille
- nykyiset asukkaat, jotka sijaitsevat 2014-2022 aikana toteutuvien kunnan vesihuoltolaitoksen verkostohankkeiden piirissä
- käynnissä olevien osuuskuntahankkeiden toteutuminen
- mahdolliset haja-asutuksen viemäröintialueet, joista 50 % arvioidaan toteutuvan ennen vuotta 2022

Vuoden 2035 ennusteessa on huomioitu:

- väestönkasvuennusteen uusista asukkaista oletetaan 90 % sijoittuvan nykyisille tai tuleville asemakaava-alueille / toiminta-alueille
- nykyiset asukkaat, jotka sijaitsevat 2023-2035 aikana toteutuvien kunnan vesihuoltolaitoksen verkostohankkeiden piirissä

Vesihuoltoennusteet on laadittu erikseen Veikkolan verkostoalueelle ja Keskustan verkostoalueelle. Veikkolan verkostoalueeseen sisältyy väestöennusteen kunnan

pohjoisten alueiden väestökasvu. Keskustan verkostoalueeseen sisältyy väestöennusteen kunnan keskisten, itäisen ja eteläisten alueiden väestökasvu.

Vesihuoltoverkostoihin liittyneiden osuuden ennustetaan kasvavan nykyisestä noin 70 %:sta noin 80 %:iin vuoteen 2035 mennessä. Vesihuoltoverkoston piiriin tulee aikavälillä 2012 – 2035 noin 16 000 uutta vedenkäyttäjää.

Ominaisvedenkulutus (sisältäen myydyn vesimäärän ja hukka-/vuotovedet) oli vuonna 2012 206 l/as/d ja jäteveden ominaiskulutus 261 l/as/d. Ennusteissa on käytetty uusien liittyjien osalta ominaisvedenkulutusta 130 l/as/d ja jäteveden ominaismäärää 200 l/as/d. Vedenkulutuksen arvioidaan kasvavan noin 40 % ja jätevesimäärän noin 45 % vuoteen 2035 mennessä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vedenkulutuksen ja jätevesimäärän ennuste vuoteen 2035. Taulukossa esitetyt määrät sisältävät kaikkien kunnassa toimivien vesihuoltolaitosten määrät yhteenlaskettuna.

Taulukko 6.1 Vesihuoltoverkoston liittyjämäärän, vedenkulutuksen ja jätevesimäärän ennuste vuoteen 2035

		2012	2022	2035
Asukkaat	[as]	38 000	46 000	52 500
Liittyjämäärä	[as]	26 200	35 300	42 000
Liittymis-%	[%]	69 %	77 %	80 %
Vedenkulutus/vrk	[m ³ /d]	5 386	6 570	7 440
Vedenkulutus	[m ³ /a]	1 966 000	2 398 000	2 716 000
Ominaiskulutus	[l/as d]	206	186	177
Jätevesimäärä	[m ³ /d]	6 830	8 660	10 000
Jätevesimäärä	[m ³ /a]	2 493 000	3 161 000	3 650 000
Ominaisjätevesimäärä	[l/as d]	261	245	238

Taulukko 6.2 Keskustan vesihuoltoverkoston liittyjämäärän, vedenkulutuksen ja jätevesimäärän ennuste vuoteen 2035

Keskustan verkosto		2012	2022	2035
Asukkaat	[as]	29 500	37 000	42 800
Liittyjämäärä	[as]	21 800	29 700	35 400
Liittymis-%	[%]	74 %	80 %	83 %
Vedenkulutus/vrk	[m ³ /d]	4 801	5830	6570
Vedenkulutus	[m ³ /a]	1 752 000	2 128 000	2 398 000
Ominaiskulutus	[l/as d]	220	196	186
Jätevesimäärä*	[m ³ /d]	5 825	8 210	9 350
Jätevesimäärä	[m ³ /a]	2 126 000	2 997 000	3 413 000
Ominaisjätevesimäärä	[l/as d]	267	276	264

* Vuosien 2022 ja 2035 luvut sisältävät Siuntion 600 m³/d ja Upinniemen jätevedet 200 m³/d (1.1.2014 alkaen)

Taulukko 6.3 Veikkolan vesihuoltoverkoston liittyjämäärän, vedenkulutuksen ja jätevesimäärän ennuste vuoteen 2035

Veikkolan verkosto		2012	2022	2035
Asukkaat	[as]	8 500	9 000	9 700
Liittyjämäärä	[as]	4 400	5 600	6 600
Liittymis-%	[%]	52 %	62 %	68 %
Vedenkulutus/vrk	[m ³ /d]	585	740	870
Vedenkulutus	[m ³ /a]	214 000	270 000	318 000
Ominaiskulutus	[l/as d]	133	132	132
Jätevesimäärä	[m ³ /d]	1 005	1 250	1 450
Jätevesimäärä	[m ³ /a]	367 000	456 000	529 000
Ominaisjätevesimäärä	[l/as d]	228	223	220

Taulukosta käy myös ilmi, että ominaisvedenkulutukset ja edelleen hukka- ja vuotovesien määrät olivat 2012 huomattavasti suurempia keskustan kuin Veikkolan verkostoissa (keskusta vesi 220 l/as/d, jätevesi 267 l/as/d, Veikkola vesi 133 l/as/d, jätevesi 228 l/as/d).

Upinniemen alue liitetään Kirkkonummen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen 1.1.2014 alkaen. Vedenkulutus on noin 200 m³/d, joka jakautuu noin 200 asukkaan sekä varuskunnan muiden palveluiden kulutukseen. Vesi alueelle hankitaan Upinniemen vedenottamolta, mutta jätevedet tullaan johtamaan keskustan viemäriverkostoon.

6.2 VERKOSTOJEN JA SÄILIÖIDEN KAPASITEETIN RIITTÄVYYS

Vedenhankinnan kapasiteetti koostuu omasta vedentuotannosta ja ostoveden sopimusten mahdollistamasta määrästä. Keskustan verkoston osalta oman vedentuotannon enimmäismäärä on noin 1 720 m³/d ja Veikkolan verkoston osalta noin 615 m³/d. Omaa vedentuotantoa ei ole suunniteltu lisättävän tulevaisuudessa. HSY:n vedenostosopimuksessa on keskustan verkoston osalta enimmäismäärä 3200 m³/d. Suomen Sokeri Oy:n kanssa solmittu vedenostosopimus mahdollistaa nykyistä suuremman vedenottomäärän. Veikkolan verkostoon ostettavan veden määrä on HSY:n vedenostosopimuksessa 480 m³/d. HSY on sitoutunut sopimuksessaan lisäämään veden myyntiä tulevaisuudessa. Näin ollen vedenhankintaa ja toimitusta verkostoalueille rajoittaa ensisijaisesti siirtoyhteyksien kapasiteetit.

Kapasiteettitarkastelun perusteella keskustan verkostoon saadaan toimitettua vettä riittävästi huippuvuorokautena (Qdmax) nykyisessä sekä vuoden 2035 tilanteessa. Riittävä vesi saadaan toimitettua ilman omaa tuotantoakin. Huippuvuorokauden huipputuntikulutusta (Qhmax) ei pystytä kattamaan pelkästään siirtoyhteyksien kautta. Huipputuntikulutusta voidaan tasata vesisäiliöiden avulla.

Veikkolan osalta kapasiteetti ei riitä edes tällä hetkellä huippuvuorokauden kulutukseen. Vedenhankinnan kapasiteetilaskelmat on esitetty seuraavissa taulukoissa.

Taulukko 6.4 Vedenhankinnan kapasiteettilaskelma Keskustan verkostolle.

Vedenkulutusennuste		Keskusta v. 2012	Keskusta v. 2022	Keskusta v. 2035
Qkesk	[m ³ /d]	4 801	5 830	6 570
Qdmax (1,4 x Qkesk)	[m ³ /d]	6 700	8 200	9 200
Qhmax (1,7 x Qhmax)	[m ³ /d]	11 400	13 900	15 600
Qhmax	[m ³ /h]	475	579	650
Runkolinjojen kapasiteetti 2013 (20 h pumppaus)				
Espeen Lasilaakso - Kirkkonummen Luoma (400mm) *	[m ³ /d]			7 200
Espeen Kivenlahti - Kirkkonummen Sarvvik (225mm)	[m ³ /d]			1 460
Kantvik (Suomen Sokeri) - Keskusta (160 mm)	[m ³ /d]			790
Runkolinjat yhteensä	[m ³ /d]			9 450
Oma vedentuotanto	[m ³ /d]			1 720
Oma vedentuotto + runkolinjat	[m ³ /d]			11 170

* Ilmoitettu kapasiteetti edellyttää vesijohtolinjan saneerauksen loppuunsaattamista

Taulukko 6.5 Vedenhankinnan kapasiteettilaskelma Veikkolan verkostolle.

Vedenkulutusennuste		Veikkola v. 2012	Veikkola v. 2022	Veikkola v. 2035
Qkesk	[m ³ /d]	585	740	870
Qdmax (1,4 x Qkesk)	[m ³ /d]	800	1 000	1 200
Qhmax (1,7 x Qhmax)	[m ³ /d]	1 400	1 700	2 000
Qhmax	[m ³ /h]	58	71	83
Runkolinjojen kapasiteetti 2013 (20 h pumppaus)				
Espeen Ämmässuo - Kirkkonummen Veikkola (110 mm)	[m ³ /d]			300
Runkolinjat yhteensä	[m ³ /d]			300
Oma vedentuotanto	[m ³ /d]			615
Oma vedentuotto + runkolinjat	[m ³ /d]			915

Jätevedenpuhdistuksen kapasiteetti koostuu käytännössä kokonaan jätevedenpuhdistuksen ostopalveluista. Kunnalla on sopimukset jäteveden vastaanotosta HSY:n ja Suomen Sokeri Oy:n kanssa. HSY:n viemärintisopimuksessa ei ole määritetty enimmäismäärää. Suomen Sokeri Oy:lle viemäroitävän jätevesimäärän ennakoidaan pysyvän verkoston rakenteesta johtuen nykyisellä tasolla (150 m³/d) myös tulevaisuudessa. Näin ollen myös viemärintiä rajoittavat ensisijaisesti siirtoyhteyksien kapasiteetit.

Keskustan verkoston osalta Keskusta - Espoo -siirtoviemäriin viettoviemäriosuudet ovat riittävät, mutta paineviemäriosuudet eivät riitä *laskennallisessa* huippuvuorokauden huipputuntitilanteessa (Qhmax). Käytännössä ylivuotoja ei ole tapahtunut maksimivirtaamien aikana. Paineviemäriosuuksilla tulee kuitenkin varautua kapasiteetin lisäämiseen jätevesien johtamiseksi tulevaisuudessa.

Veikkolan verkostossa paineviemäriosuuksien pumppaamoiden kapasiteetti ei riitä *laskennallisessa* huipputilanteessa edes nykyhetkellä. Käytännössä kapasiteetti on

vielä riittänyt. Paineviemäriosuuden ja pumppaamoiden kapasiteetti tulee lisätä. Viettoviemäriosuudet riittävät nykyhetkellä sekä vuoden 2035 tilanteessa.

Jäteveden johtamisen kapasiteettilaskelmat on esitetty seuraavissa taulukoissa.

Taulukko 6.6 Jäteveden johtamisen kapasiteettilaskelma Keskustan verkostolle.

Jätevesiennuste		Keskusta v. 2012	Keskusta v. 2022	Keskusta v. 2035
Qkesk	[m ³ /d]	5 825	8 210	9 350
Qdmax (1,6 x Qkesk)	[m ³ /d]	9 300	13 100	15 000
Qhmax (2,2 x Qhmax)	[m ³ /d]	20 500	28 800	33 000
Qhmax	[m ³ /h]	854	1 200	1 375
Siirtoviemäriin kapasiteetti				
Keskusta - Espoo siirtoviemäri (paineviemäriosuus 630mm)	[m ³ /d]			20 000
	[m ³ /h]			860
Keskusta - Espoo siirtoviemäri (viettoviemäriosuus 900/800mm)	[m ³ /d]			70 000
	[m ³ /h]			3 000

Taulukko 6.7 Jäteveden johtamisen kapasiteettilaskelma Veikkolan verkostolle.

Jätevesiennuste		Veikkola v. 2012	Veikkola v. 2022	Veikkola v. 2035
Qkesk	[m ³ /d]	1 005	1 250	1 450
Qdmax (1,6 x Qkesk)	[m ³ /d]	1 600	2 000	2 300
Qhmax (2,2 x Qhmax)	[m ³ /d]	3 500	4 400	5 100
Qhmax	[m ³ /h]	146	183	213
Siirtoviemäriin kapasiteetti				
Veikkola - Espoo siirtoviemäri (pumppaamoiden toimintapisteet)	[m ³ /d]			2 750
	[m ³ /h]			115
Veikkola - Espoo siirtoviemäri (viettoviemäriosuus 315mm)	[m ³ /d]			5 200
	[m ³ /h]			216

Veikkolan veden ja jäteveden siirtolinjojen kapasiteettia ollaan parhaillaan lisäämässä. Johdot mitoitetaan riittämään ainakin 2035 tilanteeseen saakka.

Vesisäiliöiden kapasiteettien tulee olla riittävä kulutusvaihteluiden tasaukseen, käyttöhäiriöihin ja sammutusvesitarpeisiin. Kirkkonummen keskustan vesisäiliön hyötytilavuus on 1 000 m³. Tämän lisäksi keskustan verkostoon 2015 valmistuu 1 500 m³ alavesisäiliö, jolloin varastokapasiteettia tulee olemaan 2 500 m³. Veikkolan vesisäiliön tilavuus on 500 m³.

Vuoden 2035 ennusteen mukaisessa tilanteessa Keskustan säiliöihin mahtuu alle 40 % vuorokauden keskimääräisestä vedentarpeesta. Veikkolassa säiliöön mahtuu alle 60 %.

Säiliötilavuuden olisi suositeltavaa riittää 8 tunniksi. Keskustassa uuden säiliön rakentamisen jälkeen (v. 2015) säiliötilavuus riittää laskennallisesti noin 9 tunniksi vuoden 2035 tilanteessa eli tilavuus on riittävä. Veikkolassa vettä riittää

laskennallisesti noin 14,5 tunniksi vuoden 2035 tilanteessa, joten myös Veikkolan säiliötilavuus on riittävä.

6.3 KEHITYSENNUSTEET VERKOSTOJEN ULKOPUOLELLA

Haja-asutuksen osuus asuinrakentamisesta vähenee. Kunta on Helsingin seudun kuntien yhteisen maankäytön suunnitteluhankkeen (MASU) yhteydessä arvioinut, että haja-asutuksen osuus rakentamisesta pienenee viime vuosien noin 20 prosentista reiluun 10 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.

Voimassa oleva maankäyttö- ja rakennuslaki ei salli taaja-asutukseen verrattavien rakennusryhmien muodostamista haja-asutusalueelle. Nykyisiä rakennettuja alueita voidaan kuitenkin yksittäisillä luvilla jonkin verran tiivistää, jonka seurauksena uusia verkostojen tarvealueita voi edelleen syntyä. Verrattuna nykyisiin, vuosikymmenten aikana tapahtuneen rakentamisen seurauksena syntyneisiin asutuskeskittyymiin ja erityisesti Porkkalan vuokra-ajalla ja sen jälkeen syntyneisiin palsta-alueisiin, tulee uusien verkostojen tarvealueiden määrä tulevaisuudessa olemaan kuitenkin hyvin vähäinen.

7. KEHITTÄMISTARPEET JA TOIMENPITEET

7.1 KEHITTÄMISEN RAJOITTEET SUUNNITELMAKAUDELLE

Edellisissä luvuissa esitettyjen kunnan tavoitteiden, nykytilakuvausten ja ennusteiden perusteella on määritetty kehittämistarpeet.

Verkostojen laajentumis- ja tarvealueet ovat täsmentyneet edellisestä kehittämissuunnitelmassa esitetystä (2009). Tällöin esitettiin 18 mahdollista kehittämistarvealuetta, joille suositeltiin ensisijaisesti yhteistä vesihuoltoa. Hankkeista on toteutunut tai käynnistynyt kaksi vesiosuuskunnan toimesta. Yhdessä hankkeessa osuuskunta on perustettu ja suunnitelma laadittu. Yksi hanke on toteutettu kunnan vesihuoltolaitoksen toimesta. Yksi hanke sisältyy kunnan investointiohjelmaan (2019-2022). Kuusi hanketta sisältyy alueelle, jossa on osayleiskaava vireillä tai laadinnassa. Näille alueille mahdollisesti rakennetaan kunnan verkosto vuoden 2023 jälkeen riippuen osayleiskaavan toteutumisesta. Kaavoitustilanne on vaikuttanut merkittävästi tarvealueiden toteutumiseen. Liitteenä 1 on esitetty yhteenveto 2009 kehittämistarvealueiden toteutumasta ja tämän suunnitelman perusteella näille annetusta toimenpidesuosituksista.

Kunnan vesihuoltolaitoksen verkostoja laajennetaan suunnitelmakaudella 2014–2022 runsaasti. Verkostohankkeita toteutuu kunnan investointi- ja kaavoitusohjelman perusteella yhteensä 25 kpl. Verkostoalueiden rakentamisen lisäksi kunnan on vastattava kasvavaan asiakasmäärään siirtoyhteyksien ja varastotilavuuden kapasiteetin nostoon tähtäävillä hankkeilla, joita ilman uusia verkostoalueita ei voida toteuttaa. Lisäksi rakennettujen verkostojen ja laitosten saneeraustarve kasvaa suunnitelmakaudella. Suunnitelmakaudella kunnan em. hankkeiden edellyttämä investointitaso ylittää vesihuoltolaitoksen poistoja vastaavan katetason, eli investointeja on rahoitettava lisäämällä lainanottoa. Velkaantumisen ennakoitaan kääntyvän laskuun aikaisintaan 2017. Tämän hetkinen taloustilanne asettaa haasteensa velkaantumiselle.

Kunnan on kohdistettava taloudelliset resurssinsa ensisijaisesti olemassa olevan asiakaskuntansa palveluiden järjestämiseen, toissijaisesti verkostojen

rakentamiseen uusille asemakaava-alueille ja vasta tämän jälkeen tukea verkostojen rakentamista asemakaava-alueiden ulkopuolella.

7.2 YHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN YHDYSKUNTATEKNIIKAN TOIMIALALLA

Tarpeet:

Vesihuolto ja kaavoitus toimivat Kirkkonummella kokonaisuudessaan samalla toimialalla, mikä luo hyvät edellytykset yhteistyölle ja erityisesti investointien kokonaistaloudelliselle suunnittelulle. Yhteistyötä kaavoituksen ja vesihuollon kehittämisen kesken on tarpeen täsmentää tietyin osin.

Kunnanvaltuuston päätöksen 17.6.2013 § 97 mukaan kaavoitusohjelmaan sisältyvien keskeisimpien kaavahankkeiden kaavataloudelliset vaikutukset tulee selvittää erikseen kaavoitusohjelman hyväksymisen yhteydessä. Vesihuollon rakentamiskustannuksia tulisi arvioida karkealla tasolla mm. selvittämällä etäisyydet ja liittymismahdollisuudet olevaan vesihuoltoverkoston. Lisäksi asemakaava-alueiden rakentamisaikataulujen arviointia kehitetään esim. maankäyttösopimusten laatimisen tueksi, jotta ennenaikaisilta investoinneilta vältyttäisiin. Kunnan maapoliittinen ohjelma päivitetään keväällä 2014.

Ennen vesihuollon yleissuunnitelmien laatimisen käynnistämistä haja-asutusalueille käydään läpi kaavoitusnäkömät pitkällä aikavälillä ja niiden vaikutukset vesihuollon rakentamisen kannattavuuteen. Näin vältetään sellaisten, lähinnä vesiosuuskuntahankkeiden käynnistymiseltä, jotka ovat ristiriidassa muun alueen maankäytön suunnittelun kanssa.

Ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvän hulevesien määrän ja siitä aiheutuvaan kuormitukseen tulee kiinnittää huomiota enenevässä määrin. Hulevesien määrän ja laadun aiheuttamia ongelmia on mahdollista ennalta ehkäistä hyvällä suunnittelulla. Hulevesistrategia edesauttaisi hulevesien hallinnan suunnittelua jo kaavoitusvaiheessa sekä kaikessa rakentamisen suunnittelussa ja päätöksenteossa. Strategia selkeyttäisi tehtävien vastuunjakoa kunnassa.

Toimenpiteet:

Toimenpide 1	Yhteistyön tehostaminen maankäytön ja vesihuollon suunnittelussa
	Kehitetään työkaluja asemakaava-alueiden toteutumisaikataulujen arvioinnin helpottamiseksi. Tällaisia olisivat mm. talorakentamisen aikataulun sisällyttäminen maankäyttösopimuksiin. Kaavoitusohjelman laatimisen yhteydessä arvioidaan tarkemmin asemakaava-alueiden rakentamisaikataulut sekä arvioidaan karkealla tasolla kunnallistekniikan rakentamiskustannukset (ml. aluetta palvelevan infran laajennustarpeet alueen ulkopuolella).
	Ennen vesihuollon yleissuunnitelmien laatimisen käynnistämistä haja-asutusalueille käydään läpi kaavoitusnäkömät pitkällä aikavälillä ja niiden vaikutukset vesihuollon rakentamisen kannattavuuteen.
Toimenpide 2	Hulevesistrategian laatiminen
	Kunnalle laaditaan hulevesien hallintaa koskeva strategia uudistetun vesihuoltolain tultua voimaan (2014 – 2015). Vetovastuu määräytyy vesihuoltolain perusteella (kaavoitus tai investointiyksikkö). Strategian laadintaan osallistuvat kaikki kunnassa hulevesien hallintaan vaikuttavat ja valvovat tahot (vesihuoltolaitos, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu).
Toimenpide 3	Lietteen vastaanottopaikat
	Käydään HSY:n jätehuollon ja vesihuollon kanssa neuvottelut haja-asutuksen jätevesilietteiden vastaanottopaikkojen tarpeellisuudesta kunnassa ja mahdollisen uuden paikan sijoittamisesta eteläisen kunnan alueelle.

7.3 KUNNAN VESIHUOLTOLAITOKSEN VERKOSTOLAAJENNUKSET JA MUU KEHITTÄMINEN**Tarpeet:**

Vesihuoltoverkostoa on laajennettava kunnan toimesta asemakaavoitettaville, vesihuoltolain 7 § mukaisille tarvealueille. Verkostolaajennusten tavoitteellinen aikataulu tulee olla kunnan viranhaltijoiden, valvontaviranomaisten sekä kuntalaisten tiedossa. Vesihuoltolaitoksen on taattava nykyisten ja tulevien verkostoalueiden vesihuoltopalvelut kapasiteetinnosto- ja saneerausinvestoinneilla. Verkostolaajennukset on pyrittävä toteuttamaan kunnan nykyisten pääverkostojen ja riittävien siirtokapasiteettien yhteyteen. Verkostolaajennusten ei tule edellyttää uusien vedenottamoiden tai jätevedenpuhdistamoiden rakentamista.

Toimenpiteet:

Toimenpide 4	Kunnan verkostolaajennusten aikataulu
	Kunnan toimesta vuoteen 2022 mennessä rakennettaviksi arvioidut verkostolaajennukset, eli kaavoitusohjelman ja vesihuoltolaitoksen investointiohjelman (2014-18) mukaiset hankkeet, on esitetty alueittain ja tavoitteellisine aikatauluineen suunnitelmakartoissa 1-2 sekä liitteessä 2. Verkostohankkeista on esitetty alue, suuntaa antava kustannusarvio, tavoitteellinen toteutusajankohta. Hankkeiden lopullisen aikataulun määrää käytännössä asemakaavojen valmistuminen ja investointien hyväksyminen kunnan talousarviossa. Erityisesti 2018 jälkeen osoitettujen alueiden toteutuminen voi monesta syystä viivästyä. Uusien asemakaava-alueiden kustannusarviona on käytetty vesihuoltolaitoksen investointiohjelmassa 2014-18 esitettyjä arvioita. Kaavoitusohjelman mukaisten, 2018 jälkeen toteutuviksi arvioidujen alueiden kustannusarviot on laadittu Rapal FORE -kustannuslaskentaohjelman hankeosalaskelmalla. Johtolinjojen rakentamiskustannusten arvioimiseen on käytetty karttatarkastelun pohjalta saatuja johtopituuksia ja alustavaa mitoitusta.
	Liitteessä 4 on yhteenveto kunnan vesihuoltolaitoksen muista investoinneista 2014–18 vesihuollon investointien kokonaistason hahmottamiseksi.
Toimenpide 5	Pohjavesialueiden suojelemissuunnitelmien päivitystarve tarkastetaan
	Tarkistetaan vedenhankinnan kannalta tärkeiden, Veikkola 1, Veikkola 2 ja Lapinkylän I-luokan pohjavesialueiden pohjavesialueen suojelemissuunnitelmien päivitystarve. Suojelemissuunnitelmassa esitetään toimenpidesuosituksia otettavaksi huomioon kunnan määräyksissä, kaavoituksessa sekä vesihuoltolaitoksen toiminnassa ja kunnan viranhaltijoiden päätöksissä. Suojelemissuunnitelmien laadinnan yhteydessä tutkitaan tarve määrätä vedenottamoiden suojavaohykkeistä.

7.4 NYKYISTEN VESIOSUUSKUNTIEN KEHITTÄMINEN

Tarpeet:

Nykyisten vesiosuuskuntien on varmistettava edellytyksensä täyttää lainsäädännön veloitteet sekä järjestää palvelunsa kestävästi laitoksen elinkaaren ajaksi. Yleisenä tavoitteena pidetään, että kunnassa ei toimisi montaa vesihuoltolaitosta. Pienemmät, ilman ammattitaitoista työvoimaa toimivat laitokset tulisi pyrkiä yhdistämään suurempiin kokonaisuuksiin. Asemakaava-alueiden ulkopuolella tehtävät asukaslähtöiset verkostohankkeet olisi parempi toteuttaa jo toimivien, kuin perustettavien osuuskuntien toimesta.

Toimenpiteet:

Toimenpide 6	Vesiosuuskuntien on edesautettava toiminta-alueellaan olevien kiinteistöjen liittymistä verkostoonsa
	Osuuskunnat tarjoavat toiminta-alueellaan olevien kiinteistöjen omistajille mahdollisuuden liittää rakennukset verkostoihin kohtuullisin kustannuksin ja tarvittaessa pyytävät valvontaviranomaisena toimivaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaista määräämään kiinteistönomistajia hoitamaan vesihuoltolain mukaisen liittämisvelvollisuutensa.
Toimenpide 7	Kunnassa toimivien vesihuoltolaitosten lukumäärää ei ole tarkoituksenmukaista kasvattaa
	Osuuskunnilla on mahdollisuus neuvotella kunnan kanssa verkostojensa ja liiketoimintansa luovuttamisesta kunnalle. Osuuskunnat voivat myös laajentaa verkostojaan nykyisestään, jos laajennuksille on riittävä tarve, kustannukset ovat kohtuulliset ja laajentuminen tukee osuuskunnan toimintaa. Toiminnassa olevan osuuskunnan jatkeeksi suunnitellun verkoston ensisijainen toteuttaja tulisi olla toiminnassa oleva osuuskunta, mutta laajennuksen työryhmän jäsenten tulisi edustaa laajennusaluetta. Periaatteet esitetään <i>Kirkkonummen haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämisen yleisperiaatteissa</i> .

7.5 TOIMINTA-ALUEIDEN VAHVISTAMISELLE ON MÄÄRITETTÄVÄ PERIAATTEET

Tarpeet:

Kunta on vahvistanut alueellaan toimiville vesihuoltolaitoksille toiminta-alueet vesihuoltolain 7 § mukaisesti. 7 § mukaan vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai viemäriin on tarpeen asutuksen taikka vesihuollon kannalta asutukseen rinnastuvan elinkeino- ja vapaa-ajantoiminnan määrän tai laadun vuoksi. Toiminta-alueita määritettäessä tulee myös huomioida suurehkon asukasjoukon tarve sekä terveydelliset ja ympäristönsuojelulliset syyt.

Kunnan vesihuoltolaitos on valmistellut kunnassa toimiville laitoksille määrättäviä toiminta-aluepäätöksiä. Koska periaatteita ei ole täsmennetty, on valmistelu ollut aikaa vievää. Yhtenevät periaatteet antaisivat myös tukea päätöksentekoon.

Toiminta-aluepäätöksistä seuraava liittämisvelvollisuus on lisäksi aiheuttanut tyytymättömyyttä kiinteistön omistajissa. ja ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelyyn on jätetty useita kymmeniä vapautushakemuksia. Vesihuoltolain asettamat ehdot liittämisvelvollisuudesta vapauttamiselle ovat nykyisellään hyvin tiukat ja liittämisvelvollisuuden kohtuullisuuteen liittyvät kysymykset tulisi pyrkiä ratkaisemaan mahdollisimman hyvin jo toiminta-aluetta määrättäessä. Päätökset toiminta-alueista on pyrittävä tekemään aiheuttamatta kohtuuttomia liittymisvelvoitteita, ja niin, että toiminta-alue mahdollistaa vesihuoltolaitokselle riittävät taloudelliset toimintaedellytykset.

Toimenpiteet:

Toimenpide 8	Toiminta-alueiden määräämisen periaatteet
	Kunnassa käytettävät toiminta-alueiden määräämisen periaatteet. on laadittu ja esitetty liitteessä 7.

7.6 MUUT VERKOSTOJEN TARVEALUEET ELI MAHDOLLISET VESIOSUUSKUNTA-ALUEET

Tarpeet:

Muiden kuin kunnan toimesta toteutettavat verkostoalueet on pyrittävä määrittämään, jotta voidaan arvioida siirtoyhteyksien kapasiteettitarpeet ja lisäksi antaa kiinteistönomistajille arvioita siitä, missä yhteisesti ja asukkaiden toimesta toteutettu vesihuolto voi olla kannattava vaihtoehto kiinteistökohtaisille järjestelmille.

Kunnan investointi- ja kaavoitusohjelman ulkopuolelle jääviltä alueilta on selvitetty asutuksen tihentymiä ja näiden alueen sijainti suhteessa olemassa oleviin tai tuleviin vesihuoltoverkostoihin. Näiden perusteella on arvioitu vesihuoltoverkoston rakentamiskustannuksia ja lopputuloksena on määritetty alueet, joille verkoston rakentaminen vesiosuuskunnan tai -yhtiön toimesta voi olla kustannustehokas ratkaisu. Kunta ei tule toteuttamaan verkostoja näille alueille ainakaan ennen vuotta 2022. Verkosto on mahdollista rakentaa perustettavan tai jo toiminnassa olevan vesiosuuskunnan tai -yhtiön toimesta.

Alueiden määrittämisessä on myös otettu huomioon kaavoitustilanne, eli varsinkin osayleiskaavojen vaikutus. Vesiosuuskunnan perustaminen ja verkoston rakentaminen luo paineita myös maankäytön tehostamiselle ja edelleen palvelujen järjestämiselle. Verkostoja harkittaessa on arvioitava myös muulle maankäytölle ja palveluntarpeille aiheutuvat vaikutukset. Tämän vuoksi alueita, jotka sisältyvät nyt valmisteilla oleviin osayleiskaava-alueisiin, ja jotka on osayleiskaavoissa tai -luonnoksissa osoitettu mahdollisesti asemakaavoitettaviksi alueiksi, ei ole osoitettu kehittämistarvealueita. Näiden alueiden osalta on maankäytön ja kunnan palveluntarjonnan kannalta toivottavaa, että verkosto rakennetaan näille alueille vasta asemakaavoituksen jälkeen. Näin ollen kunnan ei ole syytä myöntää näiden alueiden osuuskunta- tai yhtiömuotoisen vesihuollon rakentamiseen avustuksia.

Tämän suunnitelman johtopäätöksenä mahdollisiksi vesiosuuskuntien verkostoalueiksi määritetyt alueet on esitetty suunnitelmakartoissa 1 – 2 sekä liitteessä 2. Alueiden toteutus riippuu täysin kiinteistönomistajien aktiivisuudesta, eikä niiden toteutusaikataulua voida arvioida. Vesiosuuskuntahankkeen toteutus vie kokonaisuudessaan vähintään kolme vuotta, joten näille alueille mahdollisesti valmistuvat verkostot toteutuvat aikaisintaan 2016.

Näille alueille voidaan kunnan haja-asutuksen vesihuollon avustuksista kohdentaa rahoitustukea.

Lisäksi Kunnat, vesihuoltolaitokset ja erilaiset vesiyhtymät voivat saada vesihuoltoavustusta valtiolta. Avustuksen suuruus on nykyisellään noin 10 - 20 % toteutuneista kokonaiskustannuksista. ELY-keskus on ilmoittanut myöntävänsä tukea ensisijaisesti hankkeille, joissa hakijana on kunta tai alueella jo toimiva vesihuoltolaitos. Toissijaisesti tuki myönnetään muulle hakijalle, jos se on sopinut sitovasti yhdistymisestä toimivan vesihuoltolaitoksen kanssa. Näin ollen uuden vesiosuuskunnan kohdalla ELY-keskuksen avustuksen saaminen edellyttää sopimusta kunnan kanssa osuuskunnan johtojen luovuttamisesta.

Valtion avustusmäärärahat ovat vähäiset suhteessa hankkeiden lukumäärään ja haettuun tuen määrään. Siksi tuen saaminen hankkeelle on hyvin epävarmaa.

Toimenpiteet:

Toimenpide 9	Mahdollisten uusien vesiosuuskunta-alueiden määrittäminen
	Mahdolliset uudet vesiosuuskunta-alueet, joille kunta voi myöntää rahoitustukea, on esitetty suunnitelmakartoissa 1 – 2 sekä liitteessä 2. Hankkeet voivat toteutua aikaisintaan 2016. Alueista on esitetty suuntaa antava kustannusarvio. Hankkeiden käynnistymisen ja aikataulu riippuu kiinteistönomistajien tarpeesta ja aktiivisuudesta yhteisen verkoston aikaansaamiseksi. Kunta ei edellytä verkostojen rakentamista. Verkostojen kustannusarviot on laadittu Rapal FORE -kustannuslaskentaohjelman hankeosalaskelmalla. Johtolinjojen rakentamiskustannusten arvioimiseen on käytetty karttatarkastelun pohjalta saatuja johtopituuksia ja alustavaa mitoitusta.

7.7 HAJA-ASUTUKSEN VESIHUOLLON KEHITTÄMISEN JA TUKEMISEN PERIAATTEIDEN PÄIVITYS**Tarpeet:**

Kunta on tukenut haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämistä tähän mennessä vesihuoltolaitoksen tarjoamalla asiantuntijapalveluilla, kunnan avustuksilla ja sekä ympäristönsuojelun ja terveysvalvonnan tarjoamalla neuvonnalla kiinteistökohtaiseen vesihuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Kunnan tukimuodot ovat perustuneet hyväksytyihin periaatteisiin ja käytettävissä olleisiin resursseihin. Kirkkonummen kunnan haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämisen yleisperiaatteita (KH 2.10.2000 § 472) sekä vesiosuuskuntien avustusperiaatteita (KV 29.5.2008 § 56) on tarve päivittää.

Kunnan vesihuoltolaitoksen kunnassa toimiville vesiosuuskunnille tarjoamat palvelut on esitetty nykytilakuvauksen kohdassa 4.2.5. (Yhteistyö vesiosuuskuntien kanssa). Viime vuosina vesihuoltolaitos on joutunut siirtämään kapasiteetin lisäyksen ja saneerausten hankkeita henkilöresurssien riittämättömyyden vuoksi. Vesiosuuskuntien ja osuuskuntaa harkitsevien työryhmien ohjaaminen on vienyt merkittävän osan investointien henkilöresursseista. Jatkossa osuuskuntaohjausta on tarjottava pääasiassa ulkoa hankituilla konsulttipalveluina. Konsulttipalvelua tulisi hankkia puitesopimuksen muodossa, mikä edesauttaa riittävän paikallistuntemuksen ja kustannustehokkuuden.

Kunta on varannut yleishallinnon avustusbudjetissa määrärahoja haja-asutuksen vesihuollon tukemiseen. Määrärahoja on osoitettu vesiosuuskuntien verkostojen rakentamiselle (vuosina 2011-13 n. 90.000–230.000 €/v) sekä vesihuoltolaitoksen investointimäärärahoista haja-asutuksen vesihuollon yleissuunnitelmien laatimisille (0–20.000 €/v). Tämän lisäksi kunta on myöntänyt vesiosuuskuntien rakennushankkeille lainantakauksia.

Ympäristönsuojelu on neuvonut kiinteistön omistajia jätevesienkäsittelyyn liittyvissä asioissa verkostojen ulkopuolisilla alueilla. Ympäristönsuojelun tämänhetkiset resurssit ovat tarkoitukseen riittämättömät, ne riittävät vain satunnaiseen yleispiirteiseen neuvontaan puhelimitse ja sähköpostitse eikä kiinteistökohtaista neuvontaa ole pystytty antamaan tarvetta vastaavasti. Talousjätevesiasetuksen siirtymäajan lähestyessä loppua neuvonnan tarve tulee kasvamaan ja talousjätevesiasetuksen toimeenpaneminen ja vesihuoltolain mukaiset valvontatoimenpiteet jo vahvistetuilla ja vahvistamispäätöstä odottavilla vesihuoltolaitosten toiminta-alueilla tulevat viemään nykyistä enemmän ympäristönsuojelun resursseja. Verkostojen ulkopuolella valtaosa asuinkäytössä olevista kiinteistöä sijaitsee alueilla, joilla keskitetty vesihuolto ei ole tarkoituksen

mukainen ratkaisu tarve ja kustannukset huomioon ottaen. Samat alueet ovat usein kuitenkin jätevesikuormitukselle herkkiä ranta-alueita, joissa kiinteistöillä muodostuvien jätevesien mahdollisimman tehokas käsittely on vesiensuojelun, vedenhankinnan ja asumisviihtyisyyden kannalta tärkeää. Verkostojen ulkopuolisten alueiden vesihuollon tehokas ja tasapuolinen kehittäminen edellyttää haja-asutuksen vesihuollon kehittämiseen tarkoitettua rahan kohdistamista vesiosuuskuntien tukemisen lisäksi myös yksittäisille kiinteistöille tarkoitettuun jätevesineuvontaan.

Kunnan investointitarpeet, vallitseva taloustilanne, henkilöresurssien niukkuus sekä talousvesiasetuksen toimeenpano edellyttävät, että vuosittaista rahoitustasoa supistetaan ja kohdennetaan yksittäisten verkostohankkeiden sijaan palvelemaan aiempaa tasapuolisemmin haja-asutuksen vesihuollon kehittämistä. Päivitettäväksi esitetyissä periaatteissa on asetettava tarkemmat kriteerit sille, minkälaisia hankkeita kunta tukee. Haja-asutuksen vesihuollon yleissuunnitelmia ei jatkossa rahoitettaisi kunnan vesihuoltolaitoksen budjetista.

Haja-asutuksen vesihuollon tukemisen määrärahat varataan vuosittain yleishallinnon avustusbudjettiin. Vuosittainen rahoitustaso tulisi olla noin 70.000 €, josta

- Vesiosuuskuntien perustamisen, suunnittelun ja rakentamisen ohjeistukseen ja valvontaan varataan n. 15.000 €/vuosi (palvelu hankitaan pääosin konsulttipalveluna, määrärahan käytöstä vastaa ja raportoi kunnan vesihuoltolaitos)
- Vesiosuuskuntien yleissuunnitelmien toteuttamiseen ja vesiosuuskuntien verkostojen rakentamisen avustuksiin varataan n. 45 000 €/vuosi (määrärahan käytöstä vastaa ja raportoi kunnan vesihuoltolaitos)
- Kiinteistökohtaiseen jätevesineuvontaan varataan n. 10.000 €/vuosi (määrärahan käytöstä vastaa ja raportoi ympäristönsuojelu)

Toimenpiteet:

Toimenpide 10	Kirkkonummen kunnan haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämisen yleisperiaatteet päivitetään
	Ehdotus päivitetystä haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämisen yleisperiaatteista esitetään kunnanhallitukselle hyväksyttäväksi. Ehdotus periaatteista on tämän suunnitelman liitteenä 5.
	Vesiosuuskuntien perustamisen, suunnittelun ja rakentamisen ohjeistuksen ja valvonnan palveluita hankitaan jatkossa myös konsulttipalveluna.
Toimenpide 11	Kirkkonummen kunnan vesiosuuskuntien avustusperiaatteet päivitetään
	Ehdotus päivitetystä vesiosuuskuntien avustusperiaatteista esitetään valtuustolle hyväksyttäväksi. Ehdotus periaatteista on tämän suunnitelman liitteenä 6. Avustuksiin käytettävissä oleva määräraha ja sen jakautuminen vahvistetaan vuosittain kunnan Yleishallinnon käyttötalousbudjetissa.

Toimenpide 12	Talousjätevesiasetuksen toimeenpanon resursseja vahvistetaan
	Kiinteistökohtaiselle jätevesineuvonnalle ja -valvonnalle varataan osuus haja-asutuksen vesihuollon tukemisen määrärahoista.
	Ympäristönsuojeluviranomainen kohdentaa neuvonnan ja valvonnan ensisijaisesti pohjavesialueilla ja vesistöjen ranta-alueilla sijaitsevien kiinteistöjen jätevesien käsittelyyn.

8. SUUNNITELMAN TOTEUTUS

8.1 SUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN

Suunnitelma, sen johtopäätöksenä tuotetut periaatteet sekä toiminta-alueiden päivitys esitellään palvelutuotannon lautakunnalle. Lausuntojen ja nähtävillä pidon jälkeen suunnitelmaan ja toiminta-alue-ehdotuksiin tehdään tarvittavat muutokset, minkä jälkeen nämä esitellään kunnanhallitukselle hyväksyttäväksi.

8.2 SUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN

Vesihuollon kehittämissuunnitelmaa toteutettaessa laaditaan jokaisesta hankkeesta yksityiskohtaiset suunnitelmat, joiden yhteydessä tarkistetaan esitettyjen hankkeiden (esim. vesijohtojen, siirtoviemäreiden ja laitosten) mitoitukset.

Suurten vesihuoltohankkeiden osalta käynnistetään neuvottelut eri osapuolten välillä riittävän aikaisin, jotta hankkeiden eteneminen sujuisi aikataulujen mukaisesti. Samalla aloitetaan hankkeiden rahoituksen suunnittelu.

Toimenpiteiden suorittamista seurataan lautakunnissa.

8.3 SUUNNITELMAN YLLÄPITO JA TIEDOTTAMINEN

Vesihuollon kehittämissuunnitelma ja vesihuollolle asetetut tavoitteet tarkistetaan vähintään kerran valtuustokaudessa. Tarkoituksena on, että kehittämissuunnitelma vastaa kunnan vesihuollon tilaa ja kehittämistarpeita riittävällä tarkkuudella.

Kunta tiedottaa kehittämissuunnitelman toteutumisesta ja muuttamisesta.

Turussa, 21. marraskuuta 2013

AIRIX Ympäristö Oy

Antti Ryyänen
Projektipäällikkö
DI

Vesa Kolha
Suunnitteluinsinööri
DI

Edellisessä vesihuollon kehittämissuunnitelmassa (v. 2009) esitettyjen asemakaava-alueiden verkostolaajennusalueiden toteutuminen ja päivitetty aikataulu

Alue	Alkuperäinen aikataulu aloitusvuosi	Valmistunut / Päivitetty kunnallistekniikan rakentamisvuosi
Veikkolan Suonsyryä	2011	valmis 2011
Sepänkangas III	2011	valmis 2011
Masala - Retavalli	2011a	valmis 2011a
Revalin länsilaita	2011-2012	valmis 2011a
Sarvik vaihe a	2011	valmis 2011a
Sundet III	2011a	valmis 2011a
Kiikakallio	2011-2012	yksityinen hanke
Jorvaksenmylly	2011	poistettu suunnitelmasta
Haapiorinne	2011a	aloitus 2011
Tolsan asemansuotus - Laajakallion radanvarsi	2011	aloitus 2011a
Sarvik vaihe b	2011-2012a	aloitus 2011
Sarvik vaihe c	2011a	aloitus 2011
Inkilänportti - Jorvas vähittäiskauppa	2011a	aloitus 2011
Länsi - Jorvas - Keski - Jorvas	2011-2012a	aloitus 2011
Masala - Tinanpuisto	2011-2012a	aloitus 2011
Prikinranta - Kantvik eteläsatama	2011a	aloitus 2011
Jorvaksenkolmio	2011	aloitus 2011
Veklahti - Sarvik	2011-2012a	aloitus 2011c

Edellisessä vesihuollon kehittämissuunnitelmassa (v. 2009) esitetyt tarvealueet ja päivitetty suunnitelma

Vanhassa suunnitelman tarvealue	Tilanne / Toimenpiteet päivitetystä suunnitelmasta
Ehdotus aloitusv. 2011a - 2011c	
Lapinkylä	Osuuskunnan verkosto ja kunnan siirtöhdöt valmistuvat 2011-2012. Vedenotannon saneeraus 2011-2012 kunnalla.
Kauhala	Osa alueesta liitetään Lapinkylän verkostoon.
Vois	Rekennetty 2011.
Veklahti - Sarvik - Aavaranta	Kunnan verkostolaajennusalue. Toteutus 2011-2012.
Granbodankuja	Mahdollinen osuuskuntahanke. Toteutus edellyttää asukkaiden aktiivisuutta. Yleissuunnitelma laadittu. Kehittämissuunnitelmassa 2009 esitetty olevan kunnan mahdollinen verkostolaajennusalue. Toteutus aikaisintaan 2011. Rippuu osittain toteutumisesta.
Ehdotus aloitusv. 2011-2012	
Haapjärvi	Mahdollinen osuuskuntahanke. Toteutus edellyttää asukkaiden aktiivisuutta.
Kylmä	Kunnan verkostolaajennusalue. Toteutus aikaisintaan 2011. Rippuu osittain toteutumisesta.
Gesterby - Sepänkylä	Kunnan verkostolaajennusalue. Toteutus aikaisintaan 2011. Rippuu osittain toteutumisesta.
Överby - Vuohimäki	Poistettu hankkeista. Perustelu: Vähäinen asumistiheys ja korkeat kustannukset. Ei estä asukkaiden perustamasta osuuskuntaa.
Pippuriniemi - Pippuri	Kunnan verkostolaajennusalue. Toteutus aikaisintaan 2011. Rippuu osittain toteutumisesta.
Långvik - Morsjärden	Työryhmä perustettu 2011. Kunnan verkostolaajennusalue. Toteutus aikaisintaan 2011. Rippuu osittain toteutumisesta.
Ehdotus aloitusv. 2011-2012	
Haapapuro	Mahdollinen osuuskuntahanke. Toteutus edellyttää asukkaiden aktiivisuutta.
Rauhala	Mahdollinen osuuskuntahanke. Toteutus edellyttää asukkaiden aktiivisuutta.
Kolsari	Poistettu. Ratkaisutaan asemakaavoituksella. Toteutus aikaisintaan 2011. Ajälkeen.
Korkkulla	Poistettu hankkeista. Perustelu: Vähäinen asumistiheys ja korkeat kustannukset. Ei estä asukkaiden perustamasta osuuskuntaa.
Thorsvik	Mahdollinen osuuskuntahanke. Osuuskunta perustettu ja suunnitelma laadittu 2011.
Långstrand	Tullaan tutkimaan mahdollisuutta liittää Tolsanjärven asemakaava-alueeseen.

KIRKKONUMMEN KUNTA
VESIHUOLLON KEHITTÄMISSUUNNITELMA

KUNNAN VERKOSTOLAAJENNUSALUEITAVOITE

Alue	Toimenpide	Liitettäviä vanhoja kiinteistöjä (kpl)	Uusia asukkaita	Kustannusarvio	Tavoite aikataulu	Vastuutaho
Lapinkylä- Veikkola	Sirtolinjan rakennettu suoraan liitettävissä olevat kiinteistöt					Kunnan vhlaitos
Tolsan asemaseutu	Vesihuoltoverkoston rakentaminen					Kunnan vhlaitos
Sarvikivaihe I ja II	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	alle				Kunnan vhlaitos
Perälänjärvi	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	liittyneet jo aiemmin				Kunnan vhlaitos
Haapiorinne	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	liittyneet jo aiemmin				Kunnan vhlaitos
Tinanpuisto	Vesihuoltoverkoston rakentaminen					Kunnan vhlaitos
Inkilänportti	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	muutamia				Kunnan vhlaitos
Länsijrvas	Vesihuoltoverkoston rakentaminen					Kunnan vhlaitos
Pikiranta	Vesihuoltoverkoston rakentaminen					Kunnan vhlaitos
Veikkolanportti	Vesihuoltoverkoston rakentaminen					Kunnan vhlaitos
Veikkolanpuro II	Vesihuoltoverkoston rakentaminen					Kunnan vhlaitos
Jrvasenkolmio	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	liittyneet jo aiemmin				Kunnan vhlaitos
Strömsbyn teollisuusalue	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	liittyneet jo aiemmin				Kunnan vhlaitos
Muu vesihuollon rakentaminen kaava-alueilla yht.	Vesihuoltoverkoston rakentaminen siirrot	ei arviota	ei arviota			Kunnan vhlaitos
Yhteensä		n kiint.	n as.	n M.		

KUNNAN VERKOSTOLAAJENNUSALUEITAVOITE

Alue	Toimenpide	Liitettäviä vanhoja kiinteistöjä (kpl)	Uusia asukkaita	Kustannusarvio	Tavoite aikataulu	Vastuutaho
avaranta	Vesihuoltoverkoston rakentaminen					Kunnan vhlaitos
Myllytorppa	Vesihuoltoverkoston rakentaminen					Kunnan vhlaitos
Masalan läntinen asuinalue	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	muutamia				Kunnan vhlaitos
Tolsanjärvi	Vesihuoltoverkoston rakentaminen					Kunnan vhlaitos
Kentvikinranta vaihe I	Vesihuoltoverkoston rakentaminen					Kunnan vhlaitos
Eerikinkartano	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	muutamia				Kunnan vhlaitos
Veikkolan läntinen asuinalue	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	vesiosuuskunnat				Kunnan vhlaitos
Kasaberget	Vesihuoltoverkoston rakentaminen					Kunnan vhlaitos
Metsätorppa	Vesihuoltoverkoston rakentaminen					Kunnan vhlaitos
Louhosrinne	Vesihuoltoverkoston rakentaminen			riippuu kaavan sisällöstä		Kunnan vhlaitos
avaranta-Veklahti-Srartvik	Sirtolinjan rakentaminen liittäminen					Kunnan vhlaitos
Veklahti	Sirtolinjan rakentaminen liittäminen					Kunnan vhlaitos
Yhteensä		n kiint.	n as.			

MAHDOLLINEN KUNNAN VERKOSTOLAAJENNUSALUE: TOTEUTUSRIIPPUU OSAYLEISKAAVOJEN TOTEUTUKSESTA

Alue	Toimenpide	Liitettävä vanhoja kiinteistöjä kpl	Uusia kiinteistöjä	Kustannusarvio	Tavoite aikataulu	Vastuutaho
Myllytorpan runkolinja	Vesihuoltoverkoston rakentaminen				2021-2022	Kunnan vh laitos
Sepänkylä	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	1			2021-2022	Kunnan vh laitos
Kylmälahti	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	2			2021-2022	Kunnan vh laitos
Längvik	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	1			2021-2022	Kunnan vh laitos
Pilvijärvi	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	1			2021-2022	Kunnan vh laitos
Ingels	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	1			2021-2022	Kunnan vh laitos
Myllykylä	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	2			2021-2022	Kunnan vh laitos
Pippuri	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	1			2021-2022	Kunnan vh laitos
Kolsari (mahdoll. ratkaistaan asemakaavoituksellisesti)	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	1			2021-2022	Kunnan vh laitos
Sundsberg	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	1			2021-2022	Kunnan vh laitos
Yhteensä		11				

MAHDOLLINEN VESIOSUUSKUNTA-ALUE: TOTEUTUS EDELLYTTÄÄ ASUKKAIDEN AKTIIVISUUTTA

Alue	Toimenpide	Liitettävä vanhoja kiinteistöjä kpl	Verkosto m	Kustannusarvio	Kustannus kiint.	Vastuutaho
Thorsvik	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	1	1	1000000	1000000	perustettu vok
Haapapuro	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	1	1	1000000	1000000	mahdollinen vok
Lapinkylä koillinen	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	1	1	1000000	1000000	mahdollinen vok
Lapinkylä lounas	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	1	1	1000000	1000000	mahdollinen vok
Rauhala	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	2	2	2000000	2000000	mahdollinen vok
Granbodankuja	Vesihuoltoverkoston rakentaminen	1	1	1000000	1000000	mahdollinen vok
Yhteensä		7	7	7000000	7000000	

- 1 Vesilaitoksen investointiohjelmassa vuosien 2021-2022 ajalle budjetoitu kustannus
- 2 Kunnan kaavoitusohjelmassa 2021-2022 esitetty arvio
- 3 suuntotuotantoarvio
- 4 Kustannuslaskettu liittymisasteella 100% kiinteistöjen jätevesipumppaamon

Uusien asemakaava-alueiden kustannusarvio perustuu investointiohjelmassa budjetoituihin kustannuksiin vuosille 2021-2022.
 Muiden alueiden kustannukset on laskettu FORE-kustannuslaskentaohjelman hankeosalaskelmalla.
 Kaikki kustannukset ovat arvonlisäverottomia.

KIRKKONUMMEN KUNTA
1924 VESIHUOLLON KEHITTÄMISSUUNNITELMA
E26353

Maankäyttö

Osayleiskaavoitus:

Vireillä olevia yleiskaavoja ovat:

- Gesterbyn ja Sepänkylän osayleiskaava
- Jorvaksen ja Inkilän osayleiskaava
- Kantvikin osayleiskaava
- Kuntakeskuksen 2. vaiheen yleiskaava
- Kylmälän osayleiskaava
- Masalan osayleiskaava

Kunnan kaavoitusohjelmassa vuosina 2014 – 2018 käynnistettäväksi esitettyjä osayleiskaavoja ovat:

- Luoman osayleiskaava
- Långvikin ja Honskbyn osayleiskaava
- Sundsbergin ja Sarvvikin osayleiskaava
- Veikkolan osayleiskaava

Asemakaavoitus:

Vuonna 2013 vireillä olevat asemakaavat ovat:

- Haapiorinteen asemakaava (eteläinen Kirkkonummi)
- Prikinrannan asemakaava (eteläinen Kirkkonummi)
- Kantvikin teollisuusalueen asemakaavan muutos (eteläinen Kirkkonummi)

- Bjönsinmäen asemakaavan muutos (itäinen Kirkkonummi)
- Inkilänportin asemakaava (itäinen Kirkkonummi)
- Jorvaksenmyllyn asemakaavan muutos (itäinen Kirkkonummi)
- Länsi-Jorvaksen asemakaava (itäinen Kirkkonummi)
- Masalan urheilupuiston asemakaava (itäinen Kirkkonummi)
- Sarvvikinkallion asemakaavan muutos (itäinen Kirkkonummi)
- Tinapuiston asemakaava (itäinen Kirkkonummi)

- Asemanseudun 2. vaiheen asemakaava (keskinen Kirkkonummi)
- Eteläinen-Gesterby asemakaavan muutos (keskinen Kirkkonummi)
- Juhlakallion asemakaava (keskinen Kirkkonummi)
- Kuusalanniityn asemakaavan muutos (keskinen Kirkkonummi)
- Munkinmäenpuiston asemakaava (keskinen Kirkkonummi)
- Munkinniityn asemakaava (keskinen Kirkkonummi)
- Pitäjätuvanpuiston asemakaavan muutos (keskinen Kirkkonummi)
- Vesitorninmäen asemakaava (keskinen Kirkkonummi)

- Laguksenpuisto (pohjoinen Kirkkonummi)
- Lugnet (pohjoinen Kirkkonummi)
- Perälänjärven asemakaava (pohjoinen Kirkkonummi)
- Suonsyrjän asemakaavan muutos (pohjoinen Kirkkonummi)
- Veikkolanportti (pohjoinen Kirkkonummi)

Kunnan vesihuoltolaitoksen investointikohteet □□□ □□□€

Yhdysjohdot, säiliöt, pumppaamot, saneeraus	Poistettava ongelma / tavoite	Toimenpiteet	Kustannusarvio (€)	Tavoitteellinen toteutusaikataulu
Espoo-Veikkola yhdysvesijohto	Vedenhankintakapasiteetin lisääminen	Rakennetaan uusi yhdysvesijohto Espoosta Veikkolaan	1 050 000	2014 - 2015
Jorvas alavesisäiliö	Varastotilavuuden lisääminen	Rakennetaan uusi vesisäiliö	1 100 000	2014 - 2015
Espoo-Kirkkonummen keskusta yhdysvesijohto	Ikääntynyt yhdysvesijohto	Yhdysvesijohdon saneeraaminen	650 000	2014 - 2016
Meikon vedenottamo	Ikääntynyt ottamo	Saneerataan vedenottamo ja raakavesilinjaa	500 000	2014 - 2017
Veikkolan vesitorni	Vesitornin kunnostus	Saneerataan tornia	30 000	2015
Runkoventtiilit	Käytövarmuuden lisääminen	Tärkeimpien vesijohtoverkoston runkoventtiilien uusiminen.	180 000	2014 - 2018
Viemäriverkoston saneeraus	Viemäriverkoston ikääntyminen ja vuotovesien vähentäminen, kapasiteetin lisäys	Verkoston vuosittainen saneeraus	1 280 000	2014 - 2018
Jätevedenpumppaamot	Pumppaamoiden ikääntyminen	Pumppaamoiden saneeraus	460 000	2014 - 2018
Yhteensä			5 250 000	

Verkostolaajennus		Kustannusarvio (€)	Tavoitteellinen toteutusaikataulu
KUNNAN VERKOSTOLAAJENNUSALUEET TOTEUTUS □□□ □□□€	Asemakaava-alueiden vesihuoltoverkostot. n. 5000 uutta asukasta vesihuoltoverkostojen piiriin	14 100 000	2014 - 2018
Yhteensä		14 100 000	

Vesihuollon investoinnit yhteensä 2014-2018	19 350 000
---	------------

KIRKKONUMMEN KUNTA
HAJA-ASUTUSALUEIDEN VESIHUOLLON KEHITTÄMISEN
YLEISPERIAATTEET

Hyväksytty kunnanhallituksen päätöksellä x.x.201x § xxx

1. Johdanto

Nämä yleisperiaatteet on laadittu kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolisen alueen vesihuollon kehittämiseksi. Periaatteet korvaavat kunnanhallituksen 2.10.2000 § 472 hyväksymät periaatteet.

Kunnan tuki haja-asutuksen vesihuollon kehittämiseksi sisältää:

- Ympäristönsuojelun neuvonta ja ohjaus kiinteistökohtaisessa jätevedenkäsittelyssä
- Espoon seudun ympäristöterveyden neuvonta kaivovesikysymyksissä
- Kunnan vesihuoltolaitoksen neuvonta ja ohjaus perustettaville ja toiminnassa oleville vesiosuuskunnille
- Kunnan avustukset ja lainantakaus vesiosuuskunnille

Kunnan vesihuoltolaitos vastaa vesihuollosta toiminta-alueellaan ja rakentaa vesihuoltoverkostoja pääasiassa asemakaavoitetuille alueille. Kunnan toiminta-alueen ulkopuolella vesihuoltoverkostot toteutetaan vapaaehtoisesti kiinteistönomistajien muodostaman tahon toimesta, josta näissä periaatteissa käytetään termiä vesiosuuskunta. Periaatteet pätevät myös muihin kiinteistönomistajien perustamiin organisaatiomuotoihin, joita ovat mm. vesi-yhtymä, avoin yhtiö ja osakeyhtiö. Kiinteistönomistaja vastaa aina kiinteistönsä vesihuollosta.

2. Kehittämisen kohdentaminen ja vuosittainen rahoitustaso

Kunta varautuu vuosittain yleishallinnon budjetissa haja-asutuksen vesihuollon tukemiseen. Vuosittainen rahoitustaso on noin 70.000 euroa, määräraha vahvistetaan tulevalle vuodelle talousarviossa. Määräraha kohdennetaan seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- Vesiosuuskuntien perustamisen, suunnittelun ja rakentamisen ohjaus ja valvonta sekä yleissuunnitelmien laatiminen konsulttipalveluina **n. 15.000 €/vuosi** (määrärahan käytöstä vastaa ja raportoi kunnan vesihuoltolaitos)
- Vesiosuuskuntien verkostojen rakentamisen avustukset **n. 45.000 €/vuosi** (määrärahan käytöstä vastaa ja raportoi kunnan vesihuoltolaitos, avustusperiaatteet hyväksytään erillisellä päätöksellä)
- Kiinteistökohtaisen vesihuollon kehittäminen **n. 10.000 €/vuosi** (määrärahan käytöstä vastaa ja raportoi ympäristönsuojelu)

3. Kiinteistökohtaisen vesihuollon kehittäminen

Espoon seudun ympäristöterveys tarjoaa veden laatuun liittyvää tukea asukkailleen sekä vastaanottaa ja toimittaa kaivovesinäytteitä tutkittavaksi.

Ympäristönsuojelu valvoo kiinteistökohtaista jätevedenkäsittelyä ja sitä säätelevän talousjätevesiasetuksen toimeenpanoa sekä vastaa tähän liittyvästä neuvonnasta. Kiinteistökohtaista neuvontaa ja valvontaa toteutetaan rakennus- ja ympäristölautakunnan 12.11.2013 § 161 hyväksymän Länsi-Uudenmaan kuntien hajajätevesistrategian 2014-2021 mukaisesti.

Kiinteistökohtaisen vesihuollon kehittämiseen tarkoitettu määräraha käytetään talousjätevesiasetuksen toimeenpanoon tarvittavien resurssien vahvistamiseen. Ennen talousjätevesiasetuksen siirtymäajan umpeutumista määräraha kohdennetaan ensisijaisesti kiinteistökohtaiseen jätevesineuvontaan ja tämän jälkeen painopiste siirtyy valvonnan toteutuksen tehostamiseen. Neuvontaa voidaan hankkia

ostopalveluna, mutta valvontaa hoitaa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Neuvonta ja valvonta kohdennetaan puutteellisesti käsiteltyjen jätevesien aiheuttamalle kuormitukselle herkille alueille. Tällaisia ovat vedenhankintaan käytettävät ja vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet sekä vesistöjen ranta-alueet.

4. Kunnan vesihuoltolaitoksen palvelut vesiosuuskunnille

Yleistä

Vesihuoltolaitos ohjaa vesiosuuskuntia omana työnä sekä konsulttipalveluilla. Vesihuoltolaitos pyrkii hankkimaan konsulttipalvelua usean vuoden puitesopimuksella, mikä varmistaa riittävän paikallistuntemuksen. Konsulttipalvelut rahoitetaan haja-asutuksen vesihuollon kehittämisen määrärahoilla.

Kunta sitoutuu vastaanottamaan vesiosuuskunnan verkostot ja liiketoiminnan korvauksetta, kun verkosto on valmistunut ja osuuskunta on velaton sekä sillä edellytyksellä, että osuuskunta on noudattanut näitä yleisperiaatteita. Lisäksi kunta voi tapauskohtaisesti esittää vaatimukset mm. vastaanotettavan verkoston kunnolle. Periaatteet koskevat vesiosuuskuntia, joihin liittyy vähintään 20 kiinteistöä. Tätä pienempien verkostojen luovuttamisesta kunnalle on neuvoteltava erikseen.

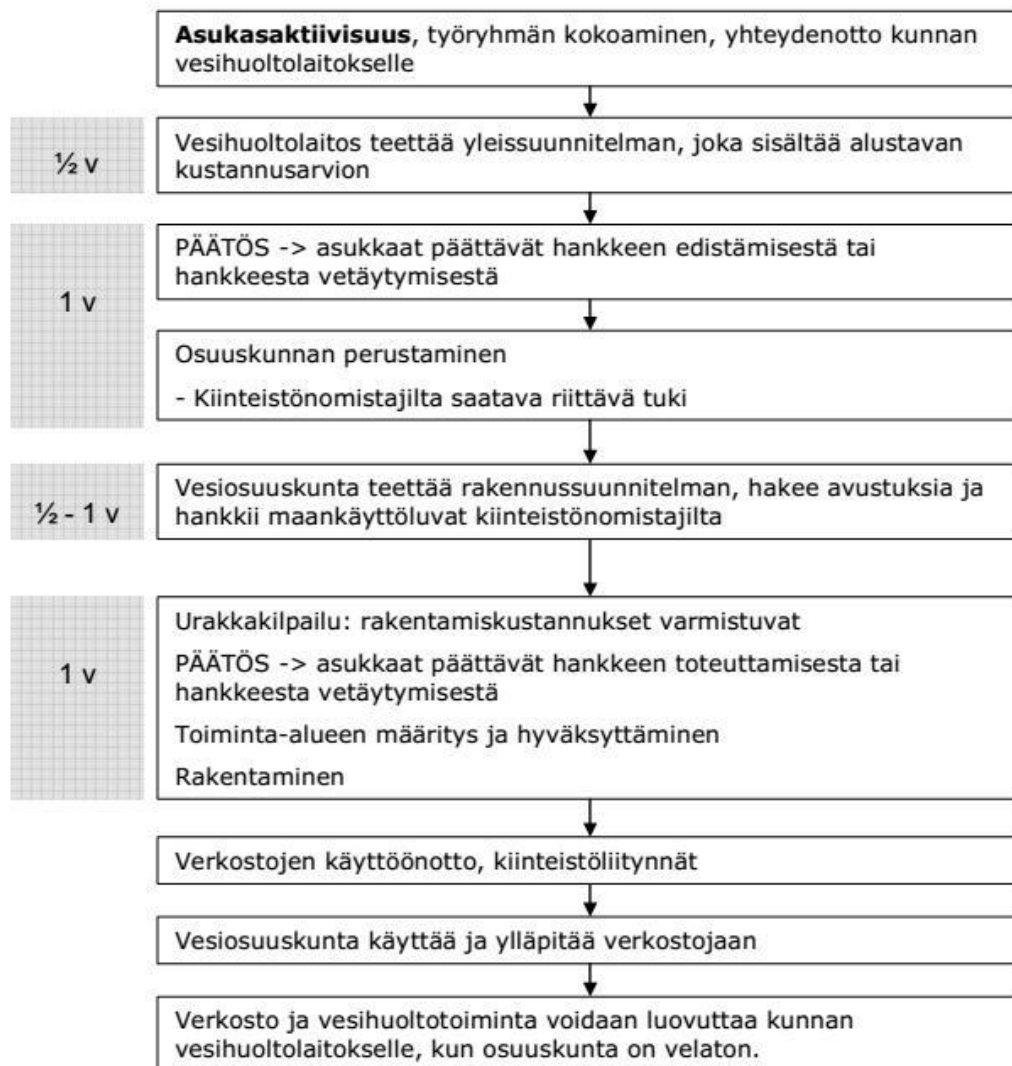
Vesiosuuskuntahankkeen kesto on yleensä vähintään kolme vuotta. Kuvassa 1 on esitetty hankkeen vaiheet ja ohjeellinen aikataulu.

Yleissuunnitelman laatiminen

Vesihuoltolaitos neuvoo vesiosuuskuntaa perustavia työryhmiä omana työnään tai konsulttipalveluna.

Vesihuoltolaitos voi työryhmän esityksestä teettää vesihuollon yleissuunnitelman, mikäli seuraavat ehdot täyttyvät:

- Alue ei sijaitse kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa tai kunnan investointiohjelmassa esitetyllä kunnan vesihuoltoverkoston laajennusalueella
- Vesihuollon rakentaminen ei vaikeuta alueen kaavoitusta tai maankäyttöä laajemmin, pyydetään lausunto kaavoitukselta
- Alue on liitettävissä vesihuoltoverkostoon, eikä osuuskuntaverkosto edellytä uuden vedenottamon tai jätevedenpuhdistamon rakentamista.
- Alueella on vähintään 20 kiinteistöä
- Alueen kiinteistönomistajat ovat perustaneet työryhmän, joka toimii yhteyselimenä kuntaan päin ja edistää osuuskunnan perustamista.
- Jos verkostoa suunnitellaan jo toiminnassa olevan osuuskunnan laajenuksena, suunnitellun verkoston ensisijainen toteuttaja tulisi olla jo toimiva osuuskunta, mutta laajennuksen työryhmän jäsenten tulisi edustaa laajennusalueita.
- Alue on esitetty kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa mahdollisena vesiosuuskunnan verkostoalueena, tai jos ei ole, on työryhmän osoitettava yhteisesti järjestetyn vesihuollon tarve (ympäristön- ja terveydensuojelulliset syyt sekä riittävän tiivis asutus: suositus: 20...30 asuinrakennusta/km²)
- Työryhmän on osoitettava kiinteistönomistajien riittävä kannatus hankkeelle laatimalla alustava karttatarkastelu ja tekemällä kysely alueen kiinteistönomistajille. 50 % rakennettujen kiinteistöjen omistajista tulee olla halukas liittymään.

Kuva 1 Vesiosuuskuntahankkeen eteneminen

Vesiosuuskunnan perustaminen ja rakennussuunnittelu

Kunta jatkaa hankkeen ohjausta yleissuunnitelman laatimisen jälkeen, mikäli seuraavat ehdot täyttyvät:

- Yleissuunnitelman perusteella arvioitujen liittymismaksujen tulee olla kohtuulliset (enintään 3 kertaa kunnan liittymismaksu/kiinteistö, vertailuna kunnan liittymismaksu veden ja jäteveden osalta pientalojen maksuluokan 3, 151-200 m², mukaan).
- Työryhmä tekee uuden liittymishalukkuuskyselyn alueen kiinteistönomistajille yleissuunnitelman ja kustannusarvion valmistumisen jälkeen. Kiinteistöistä 70 % tulee olla tässä vaiheessa halukas liittymään.
- Vesiosuuskunta perustetaan ja rekisteröidään.
- Osuuskunta teettää rakentamissuunnitelmat kustannuksellaan.
- Vesiosuuskunta hyväksyy suunnittelijan vesihuoltolaitoksella.
- Osuuskunnan ja kunnan vesihuoltolaitoksen verkoston välisten siirtojohtojen suunnittelu sisältyy osuuskunnan rakentamissuunnitteluun ja kustannettavaksi.
- Kunnan vesihuoltolaitos hyväksyy suunnitelmat sekä rakennusvaiheen suunnitelmamuutokset.

Verkoston rakentaminen ja asiakassopimukset

Kunta jatkaa hankkeen ohjausta rakennussuunnitelmien laatimisen jälkeen, mikäli seuraavat ehdot täyttyvät:

- Osuuskunta ja kunta laativat aiesopimuksen ennen rakentamista, kun suunnitelmat ovat valmiit. Aiesopimuksessa sovitaan mm: rakentamisaikataulu, vaadittu liittyjä määrä ja luonnos toiminta-alueesta, mahdollinen alennus käyttö- ja liittymismaksuista, kunnan avustus ja johtojen mahdollinen luovutus kunnalle.
- Osuuskunta rakennuttaa verkostonsa kustannuksellaan.
- Osuuskunta hyväksyy rakennustöiden valvojan kunnan vesihuoltolaitoksella.
- Rakentamista valvoo osaltaan kunnan asettama valvoja.
- Osuuskunnan tulee rakentaa kustannuksellaan veden ja jäteveden mittausasemat, joiden perusteella kunnan vesihuoltolaitos laskuttaa osuuskuntaa.
- Yhdys- ja siirtojohtojen rakentamisesta vastaa yleensä osuuskunta. Erityisestä syystä kunta voi rakentaa siirtojohdot. Harkinta tapauskohtaisesti.
- Osuuskunnalta ei peritä liittymismaksua, mikäli osuuskunnan rakentamiskustannukset ylittävät kunnan taksan mukaisen liittymismaksun ja osuuskunnan runkojohdoissa on varauduttu alueen kaikkien kiinteistöjen liittämiseen ja johtojen mahdolliseen jatkamistarpeeseen.
- Valmiin verkoston johtokartat tulee toimittaa kunnalle.
- Verkoston luovutus tulevaisuudessa kunnalle edellyttää, että osuuskunta noudattaa liitoskohdissa ja liittymissopimuksissaan kunnan vesihuoltolaitoksen mallia ja hyväksyy lausunto- ja sopimusmallinsa vesihuoltolaitoksella.
- Osuuskuntien johtojen liittäminen kunnan vesihuoltolaitoksen verkostoon sekä laskutuksen tarkoituksenmukaisuus edellyttävät, että vesiosuuskunta velvoittaa toiminta-alueensa kiinteistöt liittymään sekä vesijohtoon että jätevesiviemäriin.
- Liitettävien kiinteistöjen vesijohdot ja viemärit on oltava määräysten mukaiset.
- Osuuskunnan on veloitettava asiakkaansa toimittamaan liitettävän kiinteistön vesi- ja viemärintisuunnitelmat kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle.

5. Lainan takaus ja rahoitus

Kunta voi tapauskohtaisesti myöntää osuuskunnalle lainantakauksen seuraavin ehdoin:

- Osuuskunta antaa selvityksen lainansa maksusuunnitelmasta. Osuuskunnan on perustettava lainan takaisinmaksu siihen, että 100 % kiinteistöistä ei liity verkostoihin. Laskelman tulee perustua oletukseen 70 % liittymisasteesta.
- Kunta ei myönnä takausta osuuskunnan lainalle, jos rakentamiskustannukset ovat alle 1,5 x kunnan liittymismaksut, ottaen huomioon realistiset kunnan ja valtion tuet (vertailuna kunnan liittymismaksu veden ja jäteveden osalta pientalojen maksuluokan 3, 151-200 m², mukaan).

Kunnanvaltuusto hyväksyy vesiosuuskuntien avustusperiaatteet.

6. Vesiosuuskuntien toiminta-alueiden hyväksyminen

Kirkkonummella käytettävät toiminta-alueiden hyväksymisen periaatteet on laadittu vesihuollon kehittämissuunnitelman yhteydessä 2013. Vesiosuuskuntien toiminta-alueet hyväksytään samoilla periaatteilla seuraavia täsmennyksiä noudattaen:

- Osuuskunnan tulee tehdä kunnalle esitys toiminta-alueestaan. Esityksestä on laadittava karttaesitys, josta käy ilmi kiinteistörajat.
- Toiminta-alueen määrää kunnanhallitus asianosaisia tahoja kuultuaan.

- Toiminta-alueen hyväksyminen edellyttää, että 70 % alueen rakennetuista kiinteistöistä on halukkaita liittymään verkostoihin. Jos määrä ei toteudu, toiminta-alue jätetään hyväksymättä. Näin vältetään kiinteistöjen velvoittamisesta liittymään osuuskuntaan, joiden alueella vain harva on kiinnostunut keskitetystä vesihuollosta.

7. Verkoston käyttö ja kunnossapito

Vesiosuuskunta omistaa verkostonsa ja vastaa sen käytöstä, kunnossapidosta sekä lainsäädännön vaatimusten täyttämisestä.

Kunnan vesihuoltolaitos laskuttaa osuuskuntaa käytetystä talousvedestä ja viemäroidystä jätevedestä osuuskunnan mittarilukemien perusteella. Osuuskunta laskuttaa itse asiakkaitaan.

Kunta voi myöntää 5-20 % alennuksen käyttömaksuista, jos osuuskuntaan on liittynyt vähintään 20 kiinteistöä. Alennuksen myöntämisen perusteet arvioidaan tapauskohtaisesti. Alennuksen myöntäminen edellyttää, ettei alennus aiheuta kunnalle muiden asiakkaiden maksuissa kompensoitavaa kuluja, vaan tukkuhinnan tulee kattaa kunnan vesihuoltolaitokselle palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Alennus edellyttää, että osuuskunnan asiakkailtaan perimä taksa ei saa olla pienempi kuin kunnan taksa.

KIRKKONUMMEN KUNTA
VESIOSUUSKUNTIEN AVUSTUSPERIAATTEET

Hyväksytty kunnanvaltuuston päätöksellä x.x.201x § x

1. Johdanto

Nämä periaatteet on laadittu tukemaan vesiosuuskunnan avustamista koskevaa päätöksentekoa. Periaatteet korvaavat kunnanvaltuuston 29.5.2008 § 56 hyväksymät periaatteet

Vesihuollon rahoittamisen pääperiaatteena on, että vesihuoltolaitokset kattavat toimintansa käyttö- ja investointikulut palveluiden käyttäjiltä perittävillä maksuilla. Kulut peritään käyttö-, perus- ja liittymismaksuina sekä tarvittaessa lainarahoituksella.

Haja-asutusalueen vesihuollon edistämiseksi kunta kuitenkin tukee vesiosuuskuntien vesihuoltoverkostojen rakentamista seuraavien periaatteiden mukaisesti.

Avustuksiin käytettävissä olevat määrärahat hyväksytään vuosittain kunnan talousarviossa yleishallinnon avustusbudjetissa.

2. Avustuksen saamisen edellytykset

1. Vesiosuuskunta on noudattanut kunnanhallituksen hyväksymiä haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämisen yleisperiaatteita.
2. Avustusta seuraavaksi vuodeksi tulee hakea rakentamista edeltävänä vuonna 31.8. mennessä ja ennen kuin johtojen rakentaminen aloitetaan.
3. Vesiosuuskunnan tulee olla perustettu ja rekisteröity.
4. Suunnitellulla verkostoalueella tulee olla vähintään 20 rakennettua kiinteistöä. Kiinteistöistä 70 % tulee olla halukas liittymään verkostoon.
5. Vesiosuuskunnan liittymismaksun tulee olla kohtuullinen, enintään 3 x kunnan vesihuoltolaitoksen liittymismaksu. Avustusta ei myönnetä, jos liittymismaksu on edullisempi, kuin 1,5 x kunnan vesihuoltolaitoksen liittymismaksu. Vertailussa käytetään kunnan liittymismaksua veden ja jäteveden osalta pientalojen maksuluokan 3, 151-200 m², mukaan.
6. Vesiosuuskunnan alueesta tulee olla asiantuntijan laatima vesihuollon yleissuunnitelma kustannusarvioineen. Jos kustannustaso on oleellisesti muuttunut yleissuunnitelman laatimisesta, kustannusarvio tulee tarkistaa nykyhintaan.
7. Osuuskunnan toimintaan tulee kuulua sekä vedenjakelu että jäteveden viemärointi.
8. Kunnan hyväksyttyä osuuskunnan toiminta-alueen tulee alueella sijaitsevien rakennettujen kiinteistöjen liittyä osuuskunnan verkostoihin. Jokainen veteen liitettävä kiinteistö on myös liitettävä viemäriin ja päinvastoin. Kiinteistön liittyessä osuuskunnan verkostoihin kiinteistön omasta kaivosta ei saa johtaa vettä kiinteistön talousvesijärjestelmään. Oman kaivon vettä voidaan käyttää edelleen esimerkiksi pihan kasteluun. Liittymisvelvollisuudesta voidaan poiketa poikkeustapauksessa vain kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksellä.
9. Rakennusurakka on kilpailutettava vähintään kolmella urakoitsijalla.
10. Vesiosuuskunnan tulee hyväksyttää rakennussuunnitelma kunnan vesihuoltolaitoksella.
11. Avustushakemuksessa tulee esittää suunnitelma osuuskunnan elinkaaresta sekä vesihuoltoverkoston käytön ja huollon järjestämisestä vesihuoltolain ja muun lainsäädännön mukaisesti.

12. Avustushakemuksessa tulee olla laskelma osuuskunnan investointien rahoituksesta ja lainanmaksuajasta. Laskelma tulee perustaa varmaan liittymäärään tai oletukseen 70 % liittymisasteesta.
13. Avustushakemuksessa tulee ilmoittaa, jos osuuskunta hakee kunnan takausta mahdolliselle lainalle.

3. Avustuksen määrittelyssä huomioon otettavat kustannukset

1. Vesihuoltohankkeen toteutuneet rakentamiskustannukset (urakkakustannukset) sisältäen työt ja materiaalit vesi- ja viemärirunkojohtojen, paineenkorotusasemien, linjapumppaamoiden ja mittakaivojen osalta
2. Kiinteistökohtaisten pumppaamoiden hankinta- ja asennuskustannukset
3. Rakennusurakan valvontakustannukset

4. Avustuksen määrä

1. Kunta päättää avustuksen määrän tapauskohtaisesti vuosittain käytettävissä olevan rahamäärän rajoissa.
2. Avustuksen määrä on 5 % hyväksytyistä toteutuneista kustannuksista, jos määrä on vuosittaisen määrärahan rajoissa, ja jos vesihuollon tarpeelle ei ole osoitettavissa erityisiä vedenhankinnan tai vesiensuojelun kannalta perusteltavia syitä.
3. Avustuksen määrä on 10 % hyväksytyistä toteutuneista kustannuksista, jos määrä on vuosittaisen määrärahan rajoissa, ja jos vesihuollon tarpeelle on osoitettavissa erityisiä vedenhankinnan tai vesiensuojelun kannalta perusteltavia syitä. Näitä ovat:
 - a. alue sijaitsee tärkeällä (1. lk) pohjavesialueella, ja/tai
 - b. alue sijaitsee järven tai meren läheisyydessä niin, että kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät ovat uhka järven tai merialueen veden laadulle tai virkistyskäytölle, ja/tai
 - c. 40 % alueen talousvesikaivoista on todettu terveyttä vaarantavia laatuongelmia, kuten bakteereita, radonia, uraania, fluoria ym. tai veden riittämättömyyttä
4. Avustuksen määrään lisätään pelastuskeskuksen edellyttämien palovesiasemien hankintakustannukset.

5. Avustuksen kohdistaminen

Osuuskunnan tulee huolehtia siitä, että kunnan myöntämä avustus kohdistetaan ainoastaan

- kiinteistölle, joka sijaitsee Kirkkonummen kunnassa
- asuinkiinteistölle (loma- tai ympärivuotinen asunto)
- maataloutta tai muuta vastaavaa pienyritystoimintaa harjoittavalle

KIRKKONUMMEN KUNTA

VESIHUOLTOLAITOSTEN TOIMINTA-ALUEIDEN MÄÄRITTÄMISPERIAATTEET

Johdanto

Vesihuoltolain 7 § mukaan vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai viemäriin on tarpeen asutuksen taikka vesihuollon kannalta asutukseen rinnastuvan elinkeino- ja vapaa-ajantoiminnan määrän tai laadun vuoksi. Toiminta-alueita määritettäessä tulee myös huomioida suurehkon asukasjoukon tarve sekä terveydelliset ja ympäristönsuojelulliset syyt.

Vesihuoltolain 10 § mukaan toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä vesihuoltoverkoston. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta myöntää kiinteistölle vapautuksen liittämismäärästä 10 §:ssä säädettyin perustein. Periaate kuitenkin on, että liittämismäärä on pääsääntö, josta kiinteistö voidaan vapauttaa vain poikkeustapauksessa.

Ennen toiminta-alueen hyväksymistä on kunnan pyydettävä toiminta-alueehdotuksesta lausunnot ja lisäksi alueen kiinteistöillä on oltava tilaisuus tulla kuulluksi.

Vahvistettavaksi esitettävien toiminta-alueiden tai niiden päivitysten tavoitteellinen aikataulu esitetään vesihuollon kehittämissuunnitelmassa. Aikataulun perusteella kuntalaisten on pystyttävä arvioimaan, milloin heillä on mahdollisuus (ja velvollisuus) liittää kiinteistö verkostoon.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja viemäriin. Vesihuoltolaitoksen tulee määrätä liittämiskohta kaikille toiminta-alueellaan sijaitseville kiinteistöille. Liittymiskohdasta eteenpäin kiinteistö vastaa vesihuoltolaitteistaan ja niiden yhteensopivuudesta verkostoon.

Periaatteet

Kirkkonummella vesihuoltolaitosten toiminta-alueet päättää kunnanhallitus seuraavia periaatteita noudattaen. Näitä periaatteita noudatetaan sekä kunnan että muiden vesihuoltolaitosten (mm. vesiosuuskunnat) kohdalla. Vesiosuuskunnan toiminta-alueen hyväksymisessä noudatetaan lisäksi kunnanhallituksen hyväksymiä haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämisen yleisperiaatteita.

1. Kunnanhallitus vahvistaa vesihuoltolain mukaiselle vesihuoltolaitokselle toiminta-alueen, jolla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltoverkoston on tarpeen asutuksen taikka asutukseen rinnastuvan elinkeino- ja vapaa-ajantoiminnan määrän tai laadun vuoksi.
2. Toiminta-alue määritetään sellaiseksi, että laitos pystyy taloudellisesti tarjoamaan vesihuoltopalveluja.
3. Toiminta-aluepäättöksessä yksilöidään alueet, jotka kuuluvat vesijohtoverkon, jätevesiviemärin ja hulevesiviemärin piiriin. Vedenjakelun ja jätevesiviemäröinnin toiminta-alueiden tulee olla pääsääntöisesti yhtenevät.
4. Hulevesiviemäröinnin toiminta-alue voi olla vedenjakelun ja jätevesiviemäröinnin toiminta-alueita suppeampi. Asemakaava-alueiden

ulkopuolella ei yleensä ole tarvetta rakentaa hulevesiverkostoa eikä määrätä huleveden toiminta-aluetta.

5. Toiminta-alueet määritellään karttarajauksina.
6. Toiminta-alueet rajataan niin, että toiminta-alue voidaan osoittaa yksiselitteisesti jokaisen kiinteistön kohdalla. Toiminta-alueet pyritään rajaamaan kiinteistörajoja pitkin. Suurten kiinteistöjen kohdalla rajaus voidaan tehdä vain osalle kiinteistöä, mutta kuitenkin niin, että rajauksesta selviää yksiselitteisesti, mikä osa kiinteistöä kuuluu toiminta-alueeseen ja mikä jää sen ulkopuolelle. Tällä pyritään estämään toiminta-alueen vahvistamisen jälkeen toteutuvan suuren kiinteistön lohkomisesta aiheutuva kohtuuton liittymis- ja liittämisvelvoite.
7. Asemakaava-alueella toiminta-alue pyritään määrittämään niin, että liittämiskohta on enintään 20 metrin päässä tontin rajasta.
8. Asemakaava-alueiden ulkopuolella toiminta-alue pyritään määrittämään niin, että liittämiskohta on enintään 100 metriä lähimmästä liitettävästä rakennuksesta.
9. Vesihuoltolaitokset ovat vastuussa vesihuollon palveluista omilla toiminta-alueillaan ja vesihuoltolaitoksen tulee kustannuksellaan järjestää liittymiskohta kiinteistölle edellä mainittujen enimmäisetäisyyksien rajoissa.
10. Vesihuoltolaitosten toiminta-alueet vahvistetaan pääsääntöisesti vesihuollon kehittämissuunnitelman päivityksen yhteydessä. Tällöin kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueet vahvistetaan niiltä alueilta, joille on vesihuolto rakennettu tai joille on laadittu vesihuollon rakennussuunnitelmat.
11. Vesiosuuskuntien toiminta-alue tulisi vahvistaa heti, kun rakennussuunnitelma on laadittu, eikä odottaa seuraavaa kehittämissuunnitelman päivitystä. Näin hankkeen taloudellisuus voidaan varmistaa ennen verkoston rakentamista.
12. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee vapautushakemukset liittämisvelvollisuudesta vasta kun toiminta-aluepäätös on lainvoimainen. Vapautuspäätöstä tehdessä kuullaan kiinteistönomistajaa ja toiminta-alueesta vastaavaa vesihuoltolaitosta.
13. Toiminta-alueen vesihuoltolaitoksen on tiedotettava tulevan toiminta-alueen kiinteistönomistajia riittävän aikaisessa vaiheessa, jotta kiinteistönomistajat voivat huomioida tulevan verkoston oman kiinteistönsä vesihuoltoratkaisuissa.